

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENECE

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Počitnice so tu!

Znani pisatelj Martin Heidegger je skoval rečenico o izgubljenem človeku v svet. Misli je s tem človeško množico, ki je vsa predana dnevnim opravkom in izgubljena v skrbah za vsakdanji kruh. Še celo tisti, ki imajo več časa in svobode za gojitev duha, so zapleteni v toliko stvari in so povezani na toliko strani, da delajo videz, kakor da so vsem ljudem materialne zadevščine najvažnejša briga. Naš čas s svojo ogromno delavnostjo in razgibanostjo bi prav gotovo ne imel smisla za vzhodnjaško kontemplacijo ali budistično zamaknjenost, ki predstavlja drugo skrajnost razgibanega evropskega človeka. Prav zato pa tudi o njej nimamo vedno pravega pojma. Kajti ne more se tajiti, da tudi zadržanje onega budista izraža gotovo življenjsko modrost, ki rajši misli v prazno in se izgublja s svojimi mislimi v praznini (ta praznina po budističnem pojmovanju itak ne more biti drugega kot neka neizražena neskončnost), kakor da bi se navezoval na stvari, ki pridejo in minejo, ki se rode in umirajo. Saj tudi krščanstvo daje prvenstvo duhovnemu življenju in bi v resnici ne smelo biti za nikogar redko razkošje, da svoje najvišje sposobnosti uporablja za razmišljanje o najvišjem bitju, o Bogu. Sicer ne kakor budisti, da razmišljanje o nekem daljnem, abstraktnem Bogu, temveč o živem osebnem Bogu, ki vidi in ki daje videti.

Izlet v čisto kraljestvo duha, to poudarjanje prednosti notranjega poglavljenja pred zunanjo delavnostjo, ki je modrost krščanstva, ki pa jo je poznala tudi humanistična grška modrost in je lastna tudi budizmu in celo bramanizmu — je danes potrebno tem bolj, ker je vse splošno veljavno materialistično gospodarstvo tisto, ki uči ravno nasprotno nauk. Tostranski nazor življenja, ki ga je izobilikoval že liberalizem s svojim »gospodarskim človekom« in ga dandanes zlasti nadaljuje materialistični socializem, vidi smisel življenja le v gospodarski delavnosti in imajo zanj druge življenjske panoge le toliko smisla, kolikor služijo gospodarskemu napredku. Tako smo prišli do normalnega stanja, da se vse misli in skrbi sučejo zgolj okrog gospodarskih interesov in da mora duh odgovarjati materiji za svoje ravnanje, namesto da bi se materialna, gospodarska plat življenja orientirala po duhovnih vidikih. Prav zaradi tega, ker je človek postal golo sredstvo in le še navadno pomagale v gospodarskem procesu — na to mesto ga namreč peha sodobni brezdušni materializem — je tem bolj ves rahljen in s seboj nezadovoljen. Čuti, da ni postavljen na pravo mesto. Življenje ga čez mero utruja, potreben je oddiha in počitka, da vsaj v prostih urah za sile najde samega sebe. Oddih, počitek kajpada lahko vodi tudi v lenobo in topost, more pa biti pri sedanjem hitrem in nervoznem načinu življenja tudi edina primerna prilika, da se človek znajde v samem sebi, da goji notranje življenje in da zopet človeka v sebi odkrije.

Toda tu se pojavi nova težava. Poleg toliko drugih skrbi mnogi muči še ta skrb, kako in kje naj preživi svoj oddih, svoj prosti čas, da bi bilo najbolje. Često najbolje deluje že čisto preprosto razvedrilo. Poznan je ljubeč dogodek, ki se pripoveduje o sv. Janezu Apostolu. Svečega Janeza so presenetili, ko je ljubljano grlico, in nekateri kristjani so se nad to zabavo pohujševali, čeprav je bila tako nedolžna, čes: kako je mogoče, da se ljubljeno Gospodov, ki razmišlja o skrivnostih zagrnjenega življenja in se pogloblja celo v skrivnost večne Besede, igra z grlico in zapravlja svoj čas... Toda apostol jim je odgovoril s primerom o prenapetem loku. Lok, ki je vedno do kraja napet, je v nevarnosti, da se zlomi. Prav tako je potreben oddih tudi človeški lok. Telesni ali duševni napor zahteva odmora, odpočitka, drugače se človeške moči prehitro in nepopravljivo stro.

Mnogo jih je, ki dandanes v športu iščejo oddiha in razvedrila. Imamo razne vrste športa: pešhojo, kolesarjenje, hojo po hribih, plezanje po gorah, plavanje, veslanje, taborjenje in še mnogo drugih načinov telesnega utrjevanja. V vsem tem ni nič slabega, ampak mnogo dobrega. Človek ni le razumsko bitje, čigar edina naloga bi bila kultiviranje duha. Človek je iz duha in telesa, ustvarjen je, da živi na zemlji ter je po svojem telesu podvržen istim klimatičnim pogojem kakor živali in rastline. Brez sonca, zraka in vode bi izhiral. Gotovo ni ustvarjen za to, da bi vse življenje prebil med štirimi stenami. To kajpada velja enako za inteligenta kakor za ročnega delavca v tovarni. Menda je bila Nemčija prva, ki je pričela pošiljati tovarniške delavce letno za nekaj tednov na oddih v planine in na morje. Obneslo se je imenitno. Pravijo, da so stari delavci imeli zanos in radost v očeh, ko so se vračali iz gorskakega kraljestva. Morda so vse življenje sanjali o blesku morja ali veličastju gora. Zdaj pa so vsi to krasoto narave sami doživeli. Ganila jih je in morda so bili to najlepši tedni v njihovem življenju. V prosti naravi, na morju, in gorah človek otrse raz sebe prah dnevnega življenja, njegovo enoličnost in duhomornost. V borbi z naravo eroli svoje sile, jih krepi in se telesno ter duševno utrjuje. Marsikdo v pravem franciškovem duhu začuti v lepoti narave bratstvo z vsemi živimi bitji. Morda tudi več: začuti potrebo, da bi na lepoto stvarstva odgovoril tudi z vso lepoto svojega bistva, tudi z lepoto svoje duše.

Drugi si za oddih privoščijo uživanje umetnosti, slikarstva ali glasbe. Nekateri se zadržujejo že s prenosom po radiu ali z gramofonom,

Veliki neredi v Palestini

Razmerje med Arabci in med Židi do skrajnosti napeto Anglija je vojaške posadke močno okrečila

Jeruzalem, 9. julija. Arabski teroristi so napadli avtomobil, v katerem sta se vozila dva angleška častnika iz Nablusa v Jeruzalem. Dasi sta imela častnika pri sebi samo revolverje, teroristi pa so bili oboroženi z revolverji in ročnimi granatami, sta jih vendarle poginila v beg in enega ustrelila.

Snoči je pri Tulkaremu zaradi sabotaže skočil s tirov tovorni vlak, zaradi česar je promet na tej progi začasno ukinjen. Pomočnik visokega komisarja za Galilejo je proti upornikom izdal stroge ukrepe. Včeraj so uporniki pri Safadu napadli neko angleško patruljo, vendar pa so bili poginani v beg.

Libanonska policija je danes izdala stroge ukrepe glede nadzorstva nad begunci iz Palestine. Kakor se sliši, je ta ukrep naperjen zlasti proti pristašem velikega jeruzalemskega muftija.

Arabski odbor v Jeruzalemu je poslal visokemu komisarju oster protest proti judovskemu terorju. V

protestu zahtevajo Arabci, naj se takoj izvrše po vseh judovskih stanovanjih preiskave, da se najdejo bombe in municija. Potem je treba vsem Judom odvzeti pravico do orožja. Treba je skleniti sankcije proti judovskim mestnim četam v Haifi, Tel-Avivu in Jeruzalemu. Treba je nadalje razpustiti vsa sumljiva judovska združenja. Izgnati je treba vse judovske fanatične agitatorje. Pomnožiti je treba policijo v mestih, ki mora zamenjati neodgovorno pomožno policijo. Proti Judom je treba izvajati iste ukrepe kakor proti Arabcem.

Jeruzalem, 9. jul. c. Terorizem v Palestini še prav nič ne popušča. Danes so arabski teroristi pokvarili železniško progo pri Haifi. En vlak se je iztiril in je bil promet zaradi tega ustavljen.

Na angleškega visokega komisarja v Galileji je bil izvršen atentat. Komisar pa ni bil ranjen.

Iz Egipta že prihajajo angleške čete in letalski oddelki. Tako ima sedaj Anglija v Palestini dve pehotni

brigadi, več samostojnih motoriziranih oddelkov in devet letalskih eskader.

London, 9. jul. AA. (Reuter.) Minister za kolonije objavlja, da bo poleg dveh bataljonov pešcev iz Egipta poslan v Palestino tudi 11. huzarski polk, ki je ves motoriziran.

★

Damask, 9. jul. AA. Turški zunanji minister Ruždi Aras bo 20. avgusta obiskal Sirijo.

V Damasku so ustanovili poseben odbor za podporo beguncem iz Sandžaka. Odbor prejema mnogo denarja iz Newyorka od tamkajšnjih sirskih društev.

Antiohija, 9. jul. AA. (Anatolska agencija.) Narodne svečanosti v aleksandrijskem sandžaku trajajo še dalje. Turške čete doživljajo povsod nepopisljivo navdušene sprejeme. Danes zvečer bodo povsod velike baklade.

Dvajset let po koncu svetovne vojne

Stolnica v Reimsu obnovljena

Slovesnosti se udeležuje tudi predsednik Lebrun

Reims, 9. julija. AA. (Havas.) Jutri bo v Reimsu poevetili obnovljeno katedralo. Slovesnosti se bo udeležil tudi predsednik republike Lebrun. Vse mesto je okrašeno s francoskimi in papeškimi zastavami. Za jutri, ko bo glavni dan slovesnosti, pričakujejo okrog 100.000 gostov. Finančni minister Marchandeau, ki je obenem tudi župan mesta Reimsa, je včeraj odprl razstavo umetniških del. V občinski knjižnici je prirejena velika razstava raznih dokumentov iz svetovne vojne, ki prikazujejo poškodbe te znamenite cerkve in sploh trpljenje, ki ga je to mesto doživelo med vojno. Ob za-

ključku vojne so našli v Reimsu vsega 10 zgradb, ki so bile nepoškodovane.

Kardinal in nadškof Reimsa Clar, ki je obenem odposlanec papeža pri slovesnostih, je imel danes v ondnoti baziliki pridigo. Govoril je o poslanstvu Francije v svetu in o krščanskem duhu ter o miru v svetu. Med drugim je dejal, da je širjenje krščanskega duha ena najbolj potrebnih osnov za mir med narodi in državami. Nato je tudi govoril o potrebi duhovne obnove sveta in poudarjal, da morajo vsi posamezniki in vsa skupnost v narodnem svetu delati za to, da se Francija v svojem velikem poslanstvu podpra.

Čez noč - nove težave s Španijo

Nervoznost v razmerju med Italijo in Anglijo

London, 9. julija. Potem ko je časopisje že danes slikalo mednarodni položaj v najbolj rožnatih barvah, ker so bili diplomatični krogi prepričani, da je angleška vlada s svojim, od vseh velešil, vključivši sovjetsko Rusijo, soglasno sprejetim predlogom, da se iz Španije odpravijo vsi inozemski prostovoljci, rešila špansko vprašanje — se je danes čez noč vse izpremenilo ravno narobe.

Po načrtu velešil bi te dni imeli prispeti tako iz Valencije kakor iz Burgosa ugoden odgovor rdeče in narodne vlade, da privolita v to, da inozemska komisija presteže vse inozemske prostovoljce v obeh španskih taborih. Istočasno bi velešile uvedle strogo nadzorstvo nad pomorskim prometom, ki v španskih vodah oskrbuje obe španski stranki s vojnim blagom. Ko bi bili odpravljeni iz Španije prvi transporti prostovoljcev iz obeh taborov, bi velešile priznale tako rdeči kakor narodni vladi pravice, ki po mednarodnem pravu gredo obema strankama v španski državljanski vojni. Šele potem bi po sklepu angleške vlade nastopil trenutke, ko bi zneni dogovor med Anglijo in Italijo stopil dejansko v veljavo.

Sedaj pa prihaja vest, da medtem ko španska narodna vlada pripravlja odgovor, ki je ugoden za čimprejšnjo rešitev vprašanja odprave inozemskih prostovoljcev, rdeča vlada v Valenciji esiroma v Barceloni dela velike težave. To je razumljivo, ker je armada generala Francea tako rekoč že pred vrati Valencije in kor na drugi strani general

Franco, ki je s četami generala Solechaga, ki jih je s pirenejske fronte poklical v Teruel, ogroža Valencijo s obkolitvijo od jugovzhoda. V takem trenutku, ko se začneja borba za življenje in smrt, v Valenciji esiroma Barceloni ne mislijo na možnost, da bi odpustili inozemske prostovoljce, ki tvorijo večji del španske rdeče armade. Odpoklic teh čet je nemogoče tudi zaradi tega, ker se v rdečem taboru prebivalstvo sedaj resno punja in ga more rdeča vlada krotiti samo s pomočjo inozemskih komunističnih brigad. Saj je položaj še tako kritičen, da so nezadovoljnejši v Valenciji napravili atentat na vrhovnega poveljnika rdeče armade generala Miaja, ki je komaj ušel smrti.

Zaradi tega ne samo sovjetska Rusija, ampak tudi Francija nikakor ni zadovoljna, da bi se postopanje glede odprave inozemskih čet iz Španije pospešilo, to tem manj, ker se obe ti državi nikakor nista odpovedali možnosti, da pošljeta pomoč vladi v Valenciji, ki se nahaja v smrtnem boju in jo hočejo na vsak način rešiti vsaj v toliko, da bi se sklenilo premirje in da bi prisilili generala Francea na kompromis s rdečimi. Časopisje ljudske fronte pa vali seveda odgovornost za to novo zavlačevanje španske zadeve na Italijo in tako se je zopet začela strupena, a brezplodna polemika, ki še bolj otežuje naglo rešitev vprašanja, ki že dve leti zastruplja mednarodne odnose v Evropi. Prijatelji rdeče Španije zlasti poudarjajo, da je poslabšal položaj Mussolini s

svojim nedavnim govorom v Apriliji, v katerem je napadel evropske demokracije, v resnici pa stoji stvari tako, da bržčas ne eden ne drugi tabor velesil v Evropi ne želi diplomatične rešitve španskega vprašanja, dokler ne pade odločitev na bojnem polju v Španiji sami.

Izvedelo se je tudi, da je rdeča vlada velike večino inozemskih prostovoljcev podržavila, mednarodne brigade razpustila in njihove vojake razdelila po posameznih španskih vojnih enotah, tako da bi bilo delo mednarodne komisije, ki naj prostovoljce presteže, zelo oteženo, ako bo sploh mogoče. Kako naj komisija točno pregleda vse oddelke, ki se nahajajo na fronti v ogorčeni borbi?

V bistvu pa ima vse to zavlačevanje svoj izvor v prizadevanju mednarodnih krogov, ki bi sploh radi preprečili uveljavljanje prijateljske pogodbe med Anglijo in Italijo. Ti krogi dobivajo odločno podporo iz srede angleške parlamentarne opozicije, predvsem iz okolice bivšega zunanjega ministra Edena in morejto vknjižiti kot svoj pozitivni uspeh to, da odobritev angleško-španskega sporazuma ne more priti pred angleški parlament prej, nego po počitnicah, to je jeseni.

Tako stojimo zdaj vnovič pred dejstvom, da se je mednarodno ozračje v Evropi zopet pooblačilo, kar pa za nobenega človeka ni kakšno posebno iznenadenje...

Umik prostovoljcev

angleška prva zahteva

London, 9. julija. b. V političnih krogih zelo skeptično presojaajo današnji položaj in izražajo bojazan, da bo zaradi nasprotujočih si stališč angleške in italijanske vlade morda prišlo do novih težav, ki bodo vplivale na nadaljnji razvoj odnosov med obema državama. Jutranji »Times« poskuša še enkrat obrazložiti angleško stališče. List priznava, da je Italija pravilno izpolnila prve obveznosti pakta, namreč umik svojih čet iz Libije, ustavitve protiangelske propagande po radiu, na drugi strani pa je tudi Anglija izpolnila svojo obljubo ter priznala abesinsko cesarstvo. Toda kot predpogoj za veljavnost italijansko-angleškega sporazuma je izrecno naveden umik prostovoljcev iz Španije. Od te točke Chamberlain ne more odstopiti niti za las, ker se je obvezal v poslanski zbornici, da bo ta pogoj strogo spoštoval. Anglija ne bo ozkogrudno tolmačila pojem rešitve španskega vprašanja, ker smatra umik prostovoljcev kot končno rešitev. To je najmanj, brez katerega rešitve španske krize sploh ni. List dalje trdi, da je nestrpnost Italije popolnoma razumljiva, ker sta ob času sklenitve italijansko-angleškega pakta imeli obe stranki vtis, da bo Franco v najkrajšem času zmagal s pomočjo novih italijanskih in nemških pomožnih čet. Zgodilo pa se je nekaj, s čimer ni nihče računal. V medzase je dobila Barcelona čez Pireneje nove okrepitve, ki so Italijo, katere se je obvezala, da ne bo nič več pošiljala svojih okrepitev, slavile pred novo dejstvo, s katerim ni računala. Britanska vlada bo glede na to, da je pričakovati nadaljnje zavlačevanje državljanske vojne v Španiji, skušala diplomatskim potom rešiti špansko krizo na način, katerega bo smatrala, da se bo posrečil. Umik znatnejšega dela pomožnih čet iz Francove vojske bi se mogel smatrati kot nekaka rešitev od nevtralnih držav.

London, 9. julija. AA. (DNB) Iz dobro poučenih krogov se čuje, da je bil angleški načrt za umik prostovoljcev iz Španije že izročen španski nacionalistični vladi. Ni pa potrdila o tem, da bi bil načrt izročen tudi republikanski vladi.

London, 9. jul. c. V ponedeljek bo objavljen načrt o odhodu prostovoljcev iz Španije.

Nesreča v rudniku v Vestfaliji

Hessen, 9. julija. AA. (Havas.) V rovu Karolina Holdwig v Vestfaliji se je sesula zemlja na šest rudarjev. Velika nevarnost je v tem, ker se ne morejo rešilni oddelki dokopati do rudarjev. Sklepajo, da je vseh šest že mrtvih.

7 potnikov zgorelo v avtobusa

Pariz, 8. julija. AA. (DNB) V Konstantini v Alžiru je prišlo do velike avtomobilske nesreče. Avtobus poln domačinov je trčil v tovorni avtomobil in se vnel. Sedem potnikov je zgorelo, 17 je težko ranjenih.

Danes moto-dirke na Hermesu!

Zagrebska vremenska napoved. Lokalno poslabšanje vremena z nevihtami.

Dunajska vremenska napoved. Zapadno vreme se bo razširilo tudi na južni in vzhodni rob Alp, jutri zelo spremenljivo in hladno vreme.

Zjutraj
za lepoto -

Zvečer
za zdravje!

Zato zjutraj, zlasti pa zvečer

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

na katerem navijajo svoje priljubljene melodije. Tretji so prijatelji lepega branja ali poezije. Ni napačno iti čez polje ali v gore, pa ne sam, ampak z zbirko pesmi, ki te navdušijo in oplenitijo misli. Nekateri v svojem prostem času berejo zgodovino, se zanimajo za tehnične iznajdbe, ali nabirajo brošče in love metulje. Prijetno in še koristno razvedrilo! Toda kdo bi mogel vse načine razvedrila naštet! Vsak stori, kakor pač odgovarja njegovi naravi, razmeram in potrebam. Večkrat je že sama sprememba okolja prijeten odmor, zadostuje tudi občutek, da te ne naganja kako nujno opravilo, temveč da moreš z nekaj urami ali dnevi po

mihi volji razpolagati. To so potem za slehernega prijetne zelenice, oaze v življenjski puščavi, kjer se spočije in more zopet najti samega sebe.

Zeleti bi bilo, da bi vsakemu, ki se v trudu peha skozi življenje, bila dana možnost, poiskati takšne zelenice, kjer bi se spočil, razvedril in očistil grenkega strupa, ki ga sovražno puščice ljudi pušča v naših dušah. Dobro spočiti se vračamo v metek življenja optimistično razpoloženi, boljše volje, podjetnejši in za sovražne puščice manj občutljivi. Po dneh bivanja s samim seboj bomo zopet odkrili sebe, človeka v sebi in se znova pridružili družbi kot boljši ljudje. Drin

Nemcev je v Jugoslaviji samo 3½%

Veliko nazadovanje v Sloveniji

Naši podatki v nedeljskem »Slovencu« z dne 26. junija o številu Nemcev v Sloveniji so vzbudili precejšno zanimanje. Da ustrežemo nekaterim izraženim željam, prinašamo danes šte-

vilo Nemcev v državi, ločeno po banovinah in v primerjavi s skupnim prebivalstvom. Pri tem se je upoštevalo najprej celotno število Nemcev, potem pa število Nemcev, ki so naši državljani.

Število Nemcev v Jugoslaviji po banovinah

Banovina	Skupno prebivalstvo	Od tega z nemškim maternim jezikom			
		vseh		jugoslov. državljanov	
		absolutno	%	absolutno	%
Dravska	1.144.298	28.998	2.53	25.054	2.19
Drinska	1.534.739	7.698	0.50	6.915	0.45
Dunavska	2.387.295	343.885	14.40	341.341	14.30
Moravska	1.435.584	1.404	0.10	1.188	0.08
Primorska	901.660	739	0.08	502	0.06
Savska	2.704.383	80.501	2.98	73.710	2.73
Vardarska	1.574.243	1.110	0.07	1.014	0.06
Vrbaska	1.037.382	8.044	0.78	6.890	0.66
Zetska	925.516	978	0.11	635	0.07
Uprava gr. Beograda	288.938	26.612	9.21	25.099	8.69
Kraljevina Jugoslavija	13.934.038	499.969	3.59	482.348	3.46

Največ Nemcev je v donavski banovini; za njo prihaja savska banovina, nato uprava mesta Belgrada šele na četrtem mestu dravska banovina. Po relativnih številkah pa sledi donavski banovini (14.30%) takoj uprava mesta Belgrada z 8.69%. Savsko z 2.73% in dravsko banovino z 2.1% moramo uvrstiti že med pokrajine

z minimalnim odstotkom nemškega prebivalstva. Marsikoga bo zanimalo, kako je nemški življenjski napredek ali nazadovanje v posameznih okrajih dravske banovine. Številke govore tu razločno besedo, bolj ko vsaka obširna razprava. V tem utegne biti nastopni primerjalni pregled prav poučen.

Nemci v dravski banovini po okrajih

Okraj	1921			1931		
	Skupno prebivalstvo	Nemcev		Skupno prebivalstvo	Nemcev jugoslov. državljanov	
		absolut.	%		absolut.	%
Brežice	32.289	319	0.99	33.551	112	0.33
Celje	54.229	770	1.42	59.176	389	0.66
Mesto Celje	7.756	859	11.08	7.602	359	4.72
Črnomelj	15.560	588	3.78	16.741	554	3.31
Dol. Lendava	38.341	241	0.63	38.120	81	0.21
Dravograd	28.689	1.775	6.19	32.358	825	2.55
Gornji grad	16.024	28	0.17	17.584	23	0.13
Kamnik	36.540	255	0.70	39.570	88	0.22
Kočevje	37.891	9.731	25.68	37.954	8.665	22.83
Konjice	19.699	401	2.04	21.234	267	1.26
Kranj	51.680	269	0.52	59.221	154	0.26
Krško	53.136	162	0.30	55.252	94	0.17
Laško	31.533	480	1.52	34.386	208	0.60
Litija	36.864	169	0.46	39.821	94	0.24
Ljubljana	67.189	399	0.59	79.519	277	0.35
Mesto Ljubljana	53.294	1.826	3.43	59.765	1.326	2.22
Ljutomer	39.477	4.201	10.64	41.381	2.456	5.94
Logatec	25.033	58	0.23	27.439	29	0.11
Maribor desni breg	46.251	1.853	4.01	54.656	708	1.30
Maribor levi breg	49.692	2.908	5.85	54.877	1.310	2.39
Mesto Maribor	30.662	6.595	21.51	33.131	2.040	6.16
Metlika	10.132	16	0.16	10.536	15	0.14
Murska Sobota	53.954	2.299	4.26	52.597	1.357	2.58
Novo mesto	45.803	3.321	5.07	50.405	2.286	4.54
Ptuj	69.225	573	0.83	71.042	283	0.40
Mesto Ptuj	4.449	968	21.76	4.257	457	10.74
Radovljica	32.760	488	1.49	36.322	185	0.51
Slovenjgradec	27.285	505	1.85	30.246	207	0.68
Šmarje	44.919	305	0.68	45.555	205	0.45
Skupno	1.060.356	41.362	3.90	1.114.298	25.054	2.19

Kakor kaže pričujoča tabela, so Nemci v dravski banovini od 1921 do 1931 močno nazadovali (za 40%), najbolj v mestih Maribor, Ptuj, Celje, pa tudi v drugih okrajih Ljutomer, Dravograd, Maribor desni breg, Maribor levi breg, Kočevje, Slovenj Gradec, Murska Sobota in Radovljica.

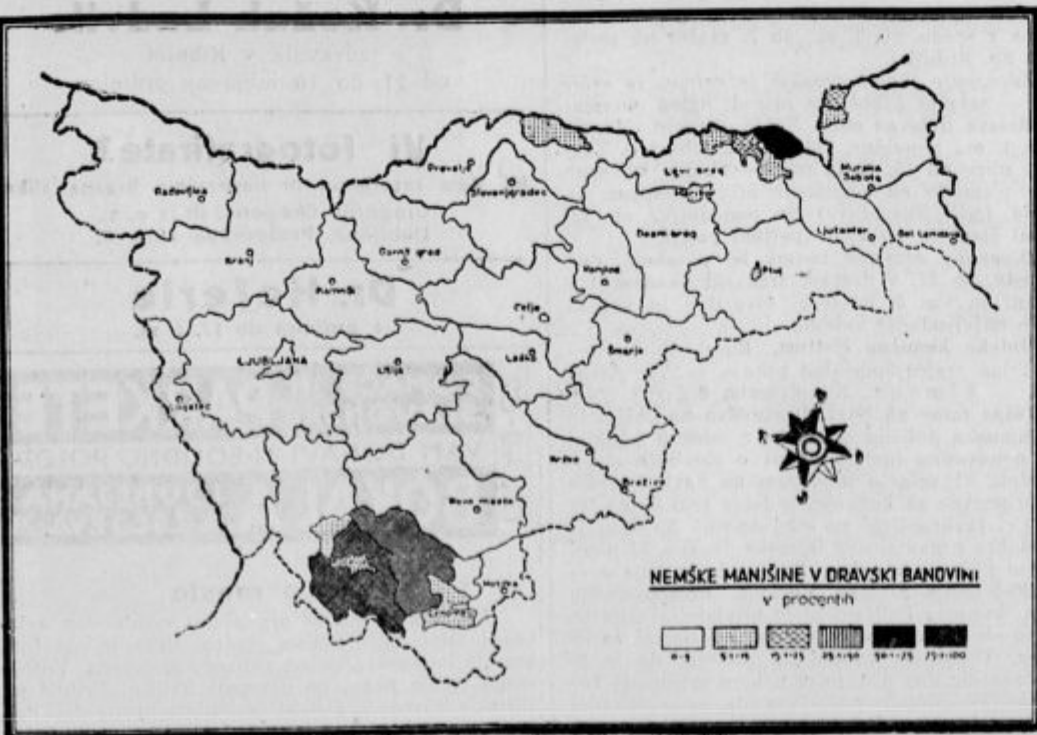
To nazadovanje ima svoj razlog v spremembah političnih razmerah. Ko so Slovenci v narodni državi postali državni narod, je prenehal sam ob sebi pritisk avstrijske germanizatorne birokracije in plutokracije. Nositelji tega sistema (uradniki, oficirji, veleposestniki), ki se

nikakor niso mogli vživeti v nove razmere, so se izselili iz Slovenije, z njimi so tudi še po 1. 1921 odšli mnogi zastopniki svobodnih poklicev (odvetniki, zdravniki, trgovci itd.), ki niso hoteli več med nami delovati. Najbolj občutno pa je bilo prizadeto nekdanje nemškutarstvo, ki je bilo umetna tvorba in slovenskem narodnem telesu in ki je živelo le ob stalni podpori avstrijskega germanizatornega sistema. Ko je ta sistem prenehal, je odpadel tudi pritisk na slovenske množice in se je pokazalo zopet pravo, čisto lice naše Slovenije.

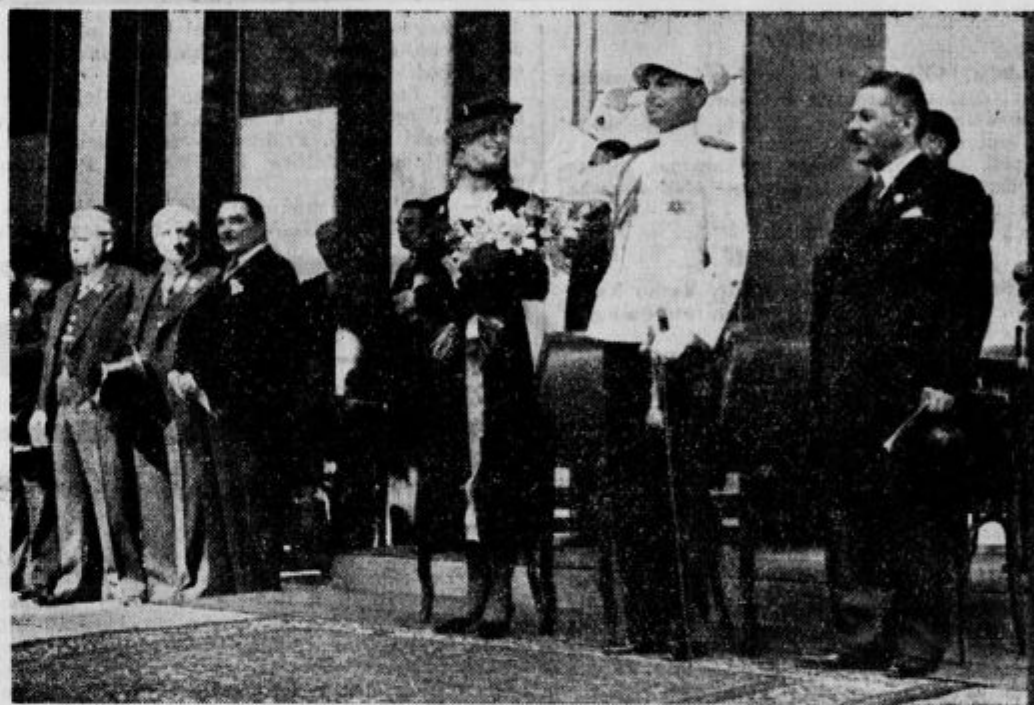
Vinarska zadruga r. z. z. o. z. v Kostanjevici na Krki

nudi izvrstni cviček. Zadruga prejema le najboljše grozdje iz kostanjevskih in svetokriških gor in ga sama predeluje v enoten tip vina. — Zato nudi res le najboljšo kapljico! — Cena zmerna. Naročila se izvršujejo tudi v lastnih sodih.

RADI
PREZIDAVE
PRODAJA ŠE CENEJŠE
Sternecki

Mladinski tabor v francoskih listih

Z mednarodnega mladinskega tabora: Knez namestnik Pavle s kneginjo Olgo na častni tribuni ob Miklošičevi cesti med sprevedom.

Več večji francoski listi so objavljali poročila o mladinskem kongresu v Ljubljani. Katoliški listi so mu posvetili še večjo pozornost ter objavljali obširne dopise o telovadbi in o veličastju mladinskega zborovanja. Strokovni telovadni listi so v vseh podrobnostih poročali o doseženih uspehih pri mednarodnem tekmovanju. Glasilo francoske katoliške mladine pa je mladinskemu taboru posvetilo kar cele strani ter objavilo slike s tabora, članke o naši državi, o naši mladini ter strokovno oceno športnih prireditev. Iz obilice listov, ki so poročali o velikem prazniku naše mladine, bomo posneli samo nekaj stavkov iz dveh najbolj uglednih katoliških časopisov, to je »La Croix« in »A la page«, ki je glasilo francoske mladine.

»A la page« poroča v dveh zaporednih številkah o taboru. Dne 30. junija objavlja sliko Ljubljane in skupine naših fantov ter čez vso stran članek »Francija zmagovalna pri tekmah v Jugoslaviji«. Članek prekrasno opisuje sprejem francoske mladine v Ljubljani, »v kulturnem središču Slovencev, kjer sijajno govore naš francoski jezik in kjer je prijateljstvo do Francije tako iskreno, da smo hitro pozabili trpljenje dolge vožnje, ko nam je zadihalo nasproti srce tega vrlga ljudstva.« Članek nato opisuje Ljubljano, stadion, slovensko mladino ter konča z navdušeno opazko, da so zastopniki katoliške Francije srečni, da so opravili veliko rodoljubno delo v tej prijateljski deželi. — V naslednji številki dne 7. julija objavlja »A la page« kar dve celi strani o ljubljanskem taboru. Ena stran nosi naslov »V Sloveniji je francoska katoliška mladina delala čast svoji domovini«. Sledijo tehnični članki o telovadbi, o uspehih francoskih najboljših telovadnih Jeanu Schindweinu in Raymond Petitu ter do natančnosti vsi podrobnosti izidit tekm v vseh disciplinah na Stadionu. Na zadnji strani pa je objavljenih šest velikih slik, ki prikazujejo veličastne prizore s tabora, vmes pa je zopet dolg članek, ki v navdušenih besedah opisuje ljubljanski tabor in zdravje slovenske mladine, ki je priredila enega najlepših mednarodnih taborov katoliške mladine. Kaj pokažejo te slike? Malo. Škoda, da vam ne moremo prikazati prelivanja barv v veličastnih manifestacijah med sprevedom in na Stadionu, da vam ne moremo naslikati zmagovalnega pogleda te mladine! Kako veličastni prizori! Kako veličastni uspehi!

»La Croix«, ki je imela svojega posebnega dopisnika v Ljubljani, je vsak dan kongresa priobčevala telefonska poročila o sprejemu Francozov, o ljubezni Slovencev do Francije, o veličastju mladinskega praznika, o kulturi Slovencev in o telovadnih izidih. Dan za dnevom so bile objavljene tudi slike o prireditvi. Najbolj ganljiv pa je članek, ki je izšel dne 3. julija pod velikansko sliko ljubljanskega Stadiona in pod naslovom: »Po Ljubljani — nauk od potovanja.« V članku opisuje oživitev vse, kar je videl. Proslavlja zastopnike Francije, ki so visoko dvignili ugled katoliške mladine s svojimi nedosegljivimi uspehi. Potem pa preide na pomen francoskega potovanja. »Često-

krat so se v tej deželi spraševali, kaj se v Franciji dogaja. Bili so zaskrbljeni. Sedaj so videli. Naša usoda je usoda malih držav, ki se oslanjajo — ne na razrvano, ampak na močno Francijo. Naša usoda je tesno povezana z usodo katolištva. Sedaj šele razumemo nepopisljivo veselje Slovencev, ko so od katoliških zastopnikov Francije slišali pomirljive vesti glede naše domovine.« Članek opisuje spreved, zmagovalni pohod francoske čete, razbesnelo navdušenje množice, ki jo je obsipavala s cvetjem, spreved, v katerem je bil počaščen Napoleon z »Ilirijo oživljeno«, prizore na Stadionu, ko so stotisoči vriskali svoje navdušenje, ko je nastopila francoska skupina in ko je zaplapolala na Stadionu francoska trobojnica. Na koncu pa podaja svoje vtise o pesmi »Povsod Bogac«, ki jo je pel ves Stadion in katero so iz polnih prs peli tudi Francozi, saj je njeno čudovito melodijo uglasil francoski katolik. »V trenutku, ko se hoče novo poganstvo širiti in se uveljaviti tudi v športu, je pretresljivo slišati, kako ves Stadion odmeva od te katoliške pesmi in kako se katoliška mladina z vso gorečnostjo oprijema gesel, ki zvenijo iz te katoliške himne »Povsod Bogac«, kot so jo peli na ljubljanskem Stadionu, je vtis, ki se v francoskem sreju ne bo nikdar izbrisal.

Z mednarodnega mladinskega tabora: Knez namestnik Pavle se pogovarja z notr. ministrom dr. Korošcem na tribuni na Stadionu

Toča — najhujša kmetova šiba

Velikanska škoda v vinogradih
Ban dr. Natlačen obljubil pomoč

Prebivalstvo na Bizeljskem pospravlja ostanke koruze s polja. Za živino je ostala še malenkost

Slovenija je kot prehodna dežela med Alpami in ravnino vsako leto deležna neviht in ujm, ki uničujejo pridelek kmečkega prebivalstva. Kljub temu pa so vremenske nesreče, ki so zadele v zadnji letih Slovenijo, po svojem obsegu in strahoti tako velikanske, da jih tudi najstarejši ljudje ne pomnijo. Tako je lani toča združena z viharji uničila v pretežni večini okrajev poljske pridelke, strašno škodo pa je napravila v Bučah, v šmarnskem okraju, kjer ni le uničila lanskega pridelka, ampak poškodovala nasade, tako da si tudi letos še niso opomogli. Slična nesreča, po svoji strahoti za spoznanje milejše, a po obsegu prizadetega ozemlja neprimerno večja, pa je preteklo nedeljo zadela najbolj vinorodne kraje v brežiškem in šmarnskem okraju. V brežiškem okraju so bile prizadete občine Zdoie, Sromlje, Pišce, Globoko in Bizeljsko, v šmarnskem okraju pa sta trpeli zlasti občini Sv. Peter pod Sv. gorami in Podsreda.

Vinogradi, ki so v teh krajih glavni del dohodkov kmečkega prebivalstva, so tako uničeni, da se bo mnogim poznalo to še prihodnje leto. Najbridkejša za

pol metra na debelo. Navadno toča le oplazi pokrajino tako, da v ozkem pasu pobije pridelke. V območju sedanje nesreče pa se je toča kar vrtela. Opazovalci, ki so s strahom gledali, kaj bo z njihovimi polji in vinogradi, so dobro videli, da se prav v času najhujše toče vetrovi obračajo. Zato je padala toča od petih do pol šestih in zato je tudi napravila tako škodo. Kaj čudnega, če je kmet v Sromljah, potem ko je nehala padati toča, samo s svojega ognjišča odnesel celo košaro toče, ki mu je v tem času priropotala skozi dimnik.

S kakšno silovitoostjo je divjala toča v vseh prizadetih krajih, je videl g. ban dr. Marko Natlačen v gorah na poti iz Sromelj v Pišce. V gozdovih je na potih na debelo ležalo nastlano zeleno listje, ki ga je toča sklatila z dreva. Človek bi mislil, da je v pozni jeseni, le zelena barva listja, ki vene na tleh, dokazuje, da temu ni tako. Kakšni pa so sadovnjaki, ki so še mnogo huje trpeli! Jablane, breskve, češnje in orehi so skoraj popolnoma zgubili svojo zeleno obleko. Pod njimi pa leži debela preproga zbitega listja in zelenega sadja. Le pri češnjah se iz zelenega listja bleste na gosto posejane in sedaj že rjave češnje. V pišenski občini je prav gotovo najhujše trpela Pavlova vas. Tu ni v vinogradih ostal na trti niti list. Žita so zbita v zemljo, tako da ljudje nimajo niti kaj kositi. V Piščah se je med prebivalstvom naglo raznesla vest, da je prišel gledat škodo ban dr. Natlačen in ga je zato pred občinsko hišo pričakovala že velika množica ljudi. G. ban je obljubil, da bo banovina po razpoložljivih sredstvih pomagala in da bo kmetijski oddelek banske uprave poskrbel, da bodo v prizadetih krajih povsod dobili kmetovalci ajdo, katero bodo posejali in tako letos imeli vsaj še nekaj pridelka, ki jim bo odvrnil zažgance. Prav tako bo poskrbel, da bo za prehrano krajev mogoče dobaviti zadosti koruze. Zato, da bi prebivalstvo dobilo v sedanjem obupnem položaju nekaj izrednega zasluga, bo banska uprava dala izredne podpore občinam. S temi podporami bodo občine izvršile javna dela na občinskih cestah in tako omogočile zaslužek prebivalstvu. Gospodu banu se je v imenu vseh zahvalil načelnik JRŽ Cizelj Ivan, prebivalstvo pa se je nato razšlo potolaženo, ker je videlo, da su oblasti pripravljene z vsemi silami priskočiti na pomoč.

Se huje je divjala toča na Bizeljskem in že iz velike daljave je bilo opaziti značilno barvo bizeljskih vinogradov. Kakor v zimi ali v zgodnji pomladi so bile bizeljske gorice. Lepi valoviti grički so vsi rjavi in nikjer ni več videti zelenja. Strahotno neurje ni samo oklestilo trt do zadnjega listja, ampak je toča tudi napravila velikansko škodo na lesu, ki se niti prihodnje leto še ne bo mogel popraviti. To ni nič čudnega, kaj je toča, ki je padala na Bizeljskem, imela povprečno velikost precejšnjega oreha. Po nesreči so nekateri šli izbirat največje kose toče in našli so kos, ki je tehtal skoraj cel kilogram. To pomenja, da se

je toča v zraku sprijemala. Posledica te toče pa se pozna tudi še v tem, da je bilo prav na Bizeljskem pobitih nešteto ptic in tudi zajcev. Posamezniki, ki jih je ujela toča nezavarovane na prostem, pa morejo pokazati na hrstu velike modre lise, ki dobro kažejo, kam ji je zadelo težko ledeno zrno. V Bizeljskem je najhujše trpela skupina gor na Drenovcu in Orešju. Tam imajo vinograde posestniki, ki ne bodo pridelali niti kozarca vina, čeprav znaša njihov povprečni pridelek do 1000 hl letno. Drugi nasadi so uničeni tako popolnoma, da marsikje ni mogoče razločiti, kaj je sploh rastle. Pri krompirju je zbita toča prav vse, prav tako pri koruzi, bobu in fižolu. Lepe in visoke detelje ni mogoče več spoznati. V teh krajih je bila združena toča tudi z velikanskim viharjem, čigar sledove je videti še sedaj. Na strmeh pobočju je žito popolnoma zbito v tla, obrnjeno pa v smer proti grebenu, tako da dobiva človek vtis, da je nekdo njivo najprej počesal v smeri iz doline proti vrhu, nato pa jo je povaljal. Bil je to silen vihar, ki je položil bilke v nasprotno smer.

Nekoliko manj hudo je trpela občina Sv. Peter pod Sv. gorami, kjer so najhujše prizadete Trebče in občina Podsreda. Vendar je tudi v teh občinah v krajih, kjer je divjala toča, v veliki meri uničena letošnja letina. Povsod je prebivalstvo obupano in značilna je izjava, ki je neštokrat prišla iz ust starih kmečkih očancev: Kaj vino, samo da bi bil kruh! In v resnici, najbolj žalostno v nesreči je dejstvo, da prebivalstvo ni še pospravilo ničesar in da je uničen s točo prav ves pridelek. G. ban je povsod povedal, da bo za pomoč naprosil tudi oba škofijska ordinariata, ki bosta prav gotovo radi volje napravila zbirke po vsej deželi. Prav tako pa je svetoval, naj domače krajevne oblasti organizirajo medsebojno pomoč med prizadetimi in neprizadetimi kraji. Saj tisti, ki vidi nesrečo in pomankanje svojega bližnjega, še najraje pride na pomoč, pri čemer si misli; to, kar se je zgodilo mojemu sosedu, se tudi lahko zgodi meni. Da je pomoč nujno potrebna, nudi dokaz še prav posebna gospodarska struktura teh vinorodnih krajev, kjer večinoma vse prebivalstvo živi le od izkupička za vino. Dokler pa tega ni, pa velika večina prebivalstva živi na up in jemlje živč pri trgovcih, ki radi posojajo ter računajo, da bodo na jesen dobili vse povrnjeno. Sedaj pa so tudi trgovci morali ustaviti kredit in tako je nešteto družin, ki ne vedo, kaj bodo jedle prihodnji dan, in niti ne vedo, kje in kako bi dobile. Usodno pa je še to, da je uničena tudi vsa zelenjava, tako da v resnici družine nimajo kaj jesti.

Celotna škoda znaša po približnih cenitvah nad 10 milijonov dinarjev in je po svojih posledicah še usodnejša kakor spomladanska povodenj Mure.

Prepričani smo, da se bo vsa Slovenija, kakor vedno, tako tudi letos radi volje odzvala klicu na pomoč in da bo vsak po svojih močeh žrtvoval ter tako olajšal življenje hudo prizadetim kmetovalcem.

Ban dr. M. Natlačen si ogleduje v spremstvu konz. svetnika in člana banskega sveta Tratinika ter brežiškega okrajnega načelnika Krajska uničene vinograde v Sromljah.

„Kako lepo polt imate!“

„Da, toda zato, ker uporabljam samo tisto milo, za katero vem, da čisti in neguje kožo!“

ELIDA MILA

Za vse žene

Elida Favorit

Jakob Marzidovšek 80 letnik

8. julija leta 1858 je zagledal luč sveta na ponosnem posestvu Zagaju na Ponikvi ob j. ž. Brihtnega fanta so premožni starši dali v šole. Leta 1878 po maturi je moral kot vojak v Bosno, kjer si je nakopal bolezni, za katero še danes več ali manj trpi. L. 1883 je pel novo mašo v svoji rojstni župniji Ponikvi; nato je tri leta deloval kot kaplan pri Sv. Andražu

v Halozah in pri Sv. Jakobu v Slov. gorah. Po treh letih se je posvetil službi vojaškega duhovnika in plodosno deloval v Zadru, Gorici, Mostarju, Gradcu, Trstu in spet v Gorici. Pred vojno je šel v pokoj v lastno vilo v Gorici, kjer je šolal tri svoje nečakinje. Zaradi italijanskega vpada je moral zapustiti Gorico — hišo so razdejale granate, nakar se je nastanil najprej v Slov. Bistrici, nato v Žičah pri Konjicah, od leta 1919 pa živi v St. Jurju ob j. ž.

Gosp. višji vojni kurat Marzidovšek je mož širokega obzora. Kot duhovnik v avstrijski vojski, ki je bila tako pestra po narodnosti, je moral znati več jezikov: poleg slovenskega in nemškega še italijansko, hrvaško, češko in deloma tudi poljsko. Vse te jezike je potreboval kot spovednik in pridigar. Zaradi svoje izobrazbe je užival ugled med visokimi krogi. Se sedaj citira stare klasike: Sokrata, Aristotela, Platona, Cicerona, poleg modernih. Odlikuje ga njegova včasih brezobzirna odkritosrčnost in resničoljubnost. Kot značajan mož je bil tudi vedno narodno zaveden Slovenec. Ze pri Sv. Jakobu v Slov. gorah je budil narodno zavest v takrat še nezavednem ljudstvu, tako da se še sedaj poznajo sadovi njegovega dela. Povsod se je izdajal za Slovenca. Kot vojaški duhovnik nemške avstrijske države, ki je preganjala Slovence in hotela zadušiti vsako narodno gibanje, si je na prošnjo rojakov upal prevzeti predsedstvo na narodni proslavi 100 letnice rojstva svojega rojaka, velikega Slovenca škofa dr. A. Martina Slomška, na Ponikvi. Lahko si mislimo, koliko je s tem korakom takrat tvegval. V svojem duhovniškem poklicu je bil vzgleden in goreč. V Mostarju je uvedel mariborske šolske sestre, ki so od takrat svoje delovanje razširile daleč okrog po Bosni. Znan je po svoji točnosti in vestnosti.

Sentjurčani ga ljubijo, saj je med njimi res kot pravi oče. Ob 80 letnici prosimo Boga, naj našega gospoda kurata ohrani zdravega in vedrega še mnogo let!

Vransko

Za tombolo, ki jo bo priredilo Katoliško prosvetno društvo dne 24. julija t. l., vlada povsod veliko zanimanje. Seer pa to ni nič čudnega, ker vsakdo ve, kako lepi dobitki ga čakajo. Priskrbite si pravočasno tombolske tablice, ki stanejo komad samo 2 din.

† Vinko Aljančič

Utrujeni pionirji z Goriskega prihajajo z slovo v svobodno zemljo, da ei v njej poiščejo — grob. Za Abramom je šel Aljančič. To so moške, ki so dozoreli v trpljenju, kakršnega tostranci ne poznamo. Največji idealizem, tolikokrat trpko preizkušeni, pa vedno obdan z optimizmom in zavestjo dolžnosti vojaka, ki stoji v prvih vrstah — to so tihi, skromni duhovniki, narodni mučniki ob Soči. Vsi radostni prihajajo k nam po dolgih težkih letih. Oči jim žare od veselja, ko se vozijo mimo Brezij v slovensko prestolnico. Kaj vedó vse povedati ti junaki in kaj znajo vse zamolčati, ker jih svobodni ne razumejo.

Ljubljana sprejema s pompom svojce in tujece od daleč, za največje, najvrednejše in najbližje nima pozdrava. Vsaj grob jim milostno nakloni in na grobu napis v materinem jeziku. Spomeniki in venci so namenjeni drugim...

Vinko Aljančič, župnik v Kredu pri Kobaridu, je želel biti pokopan v Kovorju, kjer je bil rojen 5. januarja 1890. V ljudsko šolo je hodil v Trzinu, gimnazijske študije pa je dovršil v Kranju l. 1910. V tej dobi je žarel med mladino idealizem. Mladi abiturientje so odhajali na Koroško, Gorško in Istro, kjer je ljudstvo najbolj potrebovalo narodnih delavcev. Pokojni Vinko je vstopil v gorško bogoslovje. En teden pred izbruhom svetovne vojne je bral novo mašo v kovorski cerkvi. Nastavljen je bil za kaplana v romantičnem Bovecu. Tu ga je doletela vojna napoved Italije. Pred groznim obstreljevanjem je rešil Najsvetejše in se umaknil v sosednjo župnijo Sočo, kjer je tolažil in bodril domačine in vojake do konca svetovne vojne. Po končani vojni se je spet preselil v Bovec in tam opravljal posle dekanjskega namestnika do leta 1921, ko je nastopil dušnopastirsko službo v Kredu pri Kobaridu. Po sedemdesetih letih neumornega dela ga je napadla težka bolezen. Iskal je zdravja v Vidmu, ko je pa čutil bližajočo se smrt, se je poslovil od svojih vernikov. Nevarno bolnega so prepeljali v Kranj, od-

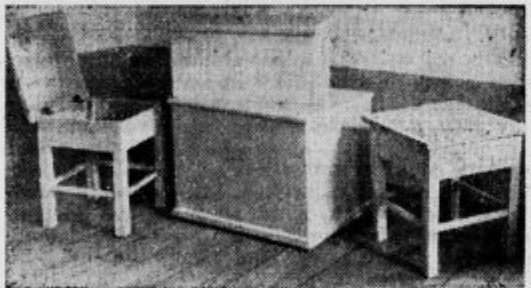
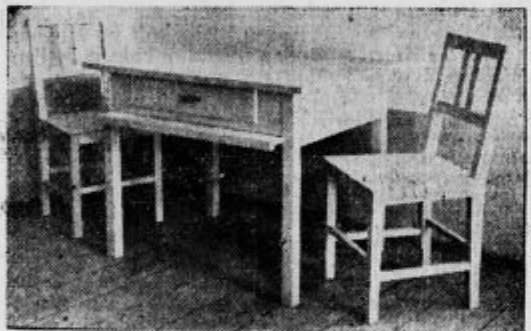
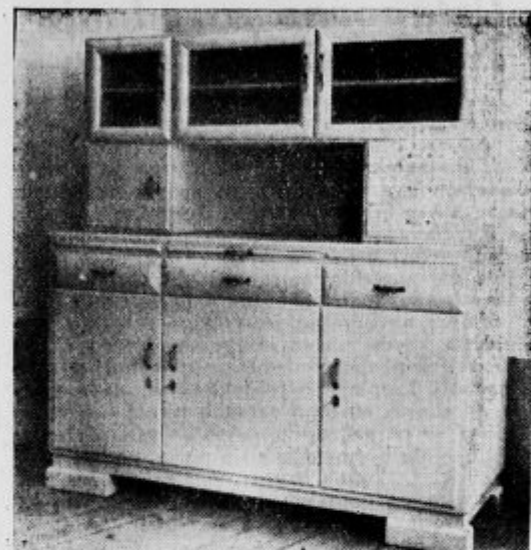
Vinograd v Pavlovi vasi. V dolgi vrsti ni ostal niti list na trti. Na prvi pogled bi človek mislil, da gleda vinograd v februarju, če ne bi bilo na tleh zbitega zelenja.

Še nekaj dni imate časa

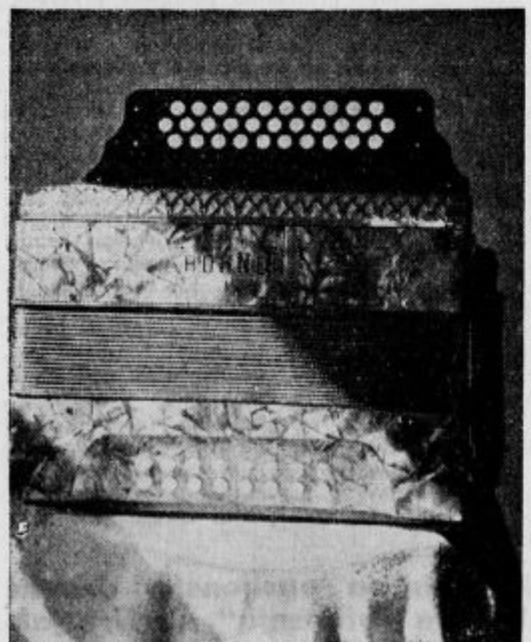
da dosežete eno od 152 nagrad, vrednih nad 100.000 din, ki jih razpisuje »Slovenec« svojim naročnikom

Drogerija »Hermes« na Miklošičevi cesti v Ljubljani je dobavila štiri krasne fotoaparate tvrdke Agfa iz Zagreba, pa dva Agfa »Karat« fotoaparata. — Vseh šest aparatov si lahko ogledate v izložbi tv. »Hermes«.

Mizarsko podjetje Josip Štolfa iz Krašnje, p. Lukovica je dobavilo moderno, lepo kuhinjsko opremo, ki predstavlja del prve nagrade. — Tvrdka izdeluje tudi vse drugo najmodernejšo pohištvo za spalnice, jedilnice itd. — Naročite pri tej tvrdki, pa boste videli, kako Vam zna ta tvrdka ustreči in postrčiti.

Tako harmoniko Vam bo dobavila tvrdka Warbinek — nasproti hotela Uniona — Ljubljana. Če boste hoteli klavirsko harmoniko, jo bo lahko dobavila tudi ta tvrdka in pa znana tvornica glasbil Meinel & Herold iz Maribora.

Pomni!

Najbolje je denar naložen, če naročite dober časopis! — Zato »Slovenec« v vsako hišo — Oglašujte v »Slovenecu«, ki je najbolj razširjen slovenski dnevnik, zato oglas v njem najbolj uspešen! Če enkratni poskus Vas bo o tem prepričal!

Vse te nagrade dobite lahko zastoj, le da ste naročnik »Slovenca« vsaj že 3 mesece in imate naročnino plačano tudi za mesec julij, ali če se na »Slovenca« naročite na novo za 3 mesece in plačate trimesečno naročnino; pri naših zastopnikih na deželi do vstevši 12. julija t. l.; na poštah do vstevši 12. julija t. l. s tem, da po poštni čekovni položnici nakažete na Upravo »Slovenca« (št. post. ček. rač. 10.650) naročnino za tri mesece in na zadnjo stran položnice napišete še Vaš čim točnejši naslov s pripombo, da ste nov naročnik; pri naših podružnicah v Mariboru, Celju, Kranju, Jesenicah, Novem mestu, Trbovljah in Ptuj, do 13. t. m. do 18 zvečer; pri podružnicah v Ljubljani na Tyrševi cesti (Poštni dom — nasproti cerkve Sv. Krištofa), na Miklošičevi cesti in v Pasazi nebotičnika do 14. t. m. do 18 zvečer; pri glavni upravi »Slovenca« v Ljubljani, Kopitarjeva 6 pa do 15. t. m. do 12 (popoldne); 50 rdečih žigov iz dnevnega »Slovenca« in izrečke za nagradno žrebanje iz nedeljskega »Slovenca« pošljite vsi pravočasno; odpošljite jih takoj danes, ker je današnja številka »Slovenca« zadnja s kuponi za nagradno žrebanje.

15. julija t. l. popoldne

bo žrebanje pred komisijo naročnikov in ob navzočnosti javnega notarja v prostorih uprave »Slovenca« v Ljubljani. — Mala deklica bo iz posebnega zaboja vlekla zvite listke, na katerih bodo številke, ki odgovarjajo kartotečnim listom posameznih naročnikov.

Uvrstite se med naročnike »Slovenca«, da Vam bo sreča lahko dodelila dragocene nagrade, ki so:

Bogata, popolna oprema stanovanja

to je: spalnice, predsobe in kuhinje z vsem pohištvom, žimnicami, rjubami, odejami, blazinami, preprogami, kuhinjsko posodo, priborom itd.,

- 2 nevestini opremi,
- 5 radijskih aparatov,
- 2 šivalna stroja,
- 2 pisalna stroja,
- 2 harmoniki,
- 1 kuhinjska oprema (več kot 40 raznih kosov),
- 11 dvokoles (moških in ženskih),
- 1 zaboj sladkorja,
- 5 krat po 500 kg fosfatne žilindre,
- 5 gnojilnih žepalk,
- 1 prašič,
- 5 plugov osipalnikov,

- 5 izruvačev za krompir,
- 4 dvodelne brane,
- 4 vreče fine bele moke,
- 5 moških oblek,
- 5 ženskih oblek,
- 4 moške ure,
- 4 ženske ure,
- 6 fotoaparatorov,
- 2 knjižni zbirki,
- razni servisi,
- nalivna peresa (Parker),
- ževlj,
- brzoparilni lonci,
- 5 reporeznice itd.

ter povzru še brezlačno

lepo osem dni trajajoče potovanje z vso oskrbo

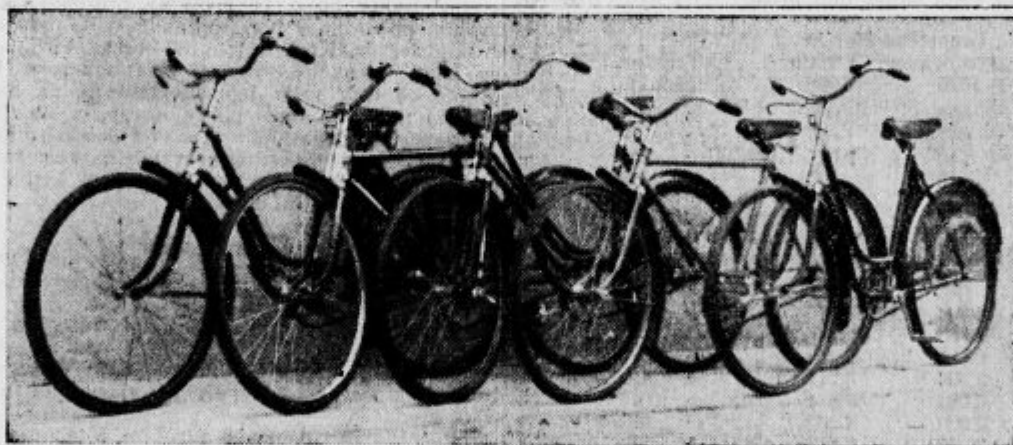
(za srečnega izžrebance torej brez stroškov), ki ga organizira izletniška pisarna Okorn v Ljubljani. Pot bo šla iz Ljubljane na Trbiž, Cortina d'Ampezzo, Innsbruck, Garmisch-Partenkirchen, München, Berchtesgaden, Königssee, Zell am See, Glocknerstrasse, Heiligenblut, Spittal in nazaj v Ljubljano.

Take zbirke, tako dragocenih daril še niste imeli na razpolago. Zato ne odlašajte več, ampak poslatite takoj naročnik »Slovenca«, našega najbolj razširjenega in najboljšega sloven. dnevnika.

Inozemski naročniki!

Pošljite nam pravočasno žige in odrezke za nagradno žrebanje, če ste »Slovenca« kupovali v prodaji. Vsi redni naročniki pa so tako in tako že uvrščeni med žrebance. Opozorjamo vse v Italiji, da si še vedno lahko pridobite pravico do žrebanja, ako si naročite »Slovenca« pri tvrdki Giovanni Parovall, Via fra Denza 3, Trieste. Ta tvrdka nam bo dne 13. t. m. sporočila naslove vseh tistih, ki so pri njej izpolnili pogoje nagradnega žrebanja. — Torej do 12. t. m. do 18 si »Slovenca« naročite pri tej tvrdki, da boste imeli pravico do žrebanja.

Lastništvo »Slovenca«

11 prvovrstnih dvokoles bodo dobavile tvrdke: Splošna trgovska družba, z o. z., št. Vid nad Ljubljano (in tudi Tyrševa c. 33 v Ljubljani) ter A. Garec, d. o. z. poleg nebotičnika v Ljubljani in Suttner, Aleksandrova cesta v Ljubljani. — Pojdite k tem tvrdkam in ogledajte si kolesa, potem pa takoj naročite »Slovenca«, da bodo kolesa lahko Vaša!

Vodilno domače podjetje v industriji čevljev, tvrdka »Peko«, ki ima svojo tvornico v Trzinu, svoje prodajalne pa po vsej naši državi, je dobavila 20 parov izvrstnih »Peko« čevljev za naše nagradno žrebanje. Čevlji so razstavljeni v izložbi trgovine tvrdke »Peko« v Šelenburgovi ulici št. 4 v Ljubljani.

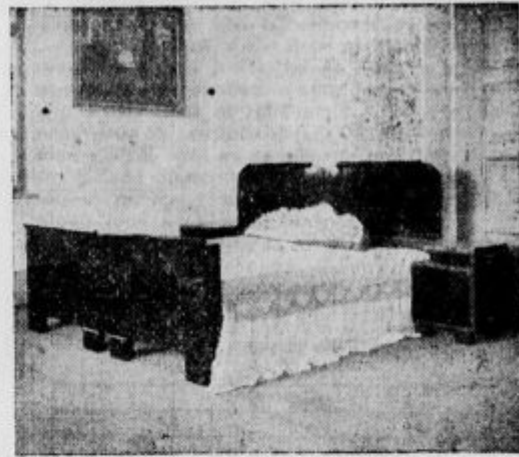
Blago za obleke slovenčevim naročnikom!

Posebno zahvalo bodo srečni naročniki »Slovenca« dolžni tovarni »Vunatex«, industriji volnenih tkanin, družbi z o. z., Majšperk pri Mariboru, ki je velikodušno dobavila blagove za moške in ženske obleke, ki so v nagradnem razpisu za »Slovenčeve« naročnike.

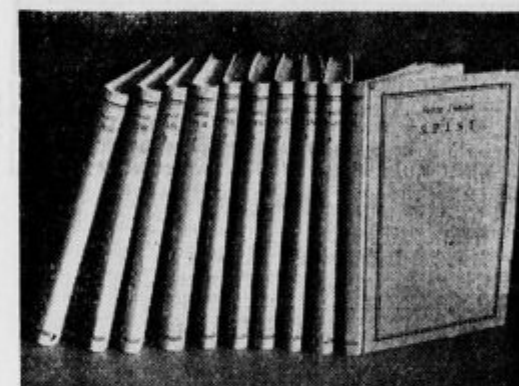
Tovarna »Vunatex« v Majšperku pri Mariboru je last domačih podjetnikov. — Namen tovarne je izdelovanje modernih oblačil, tako da bo krila potrebe blaga po vsej državi, zlasti v tistih vrstah, v katerih se naša država še ni osamosvojila od uvoza iz inozemstva. — Da bi mogla tvornica uresničiti ta hvalevredni namen, ki ga moramo vsi Jugoslovani le pozdravljati, zato je moderno urejena, opremljena s prvovrstnimi tekstilnimi stroji; ima lastno predilnico, tkalnico, barvarno in apreturo, tako da od surovine do izgotovljenega blaga vse sama izdeluje v svojih prostorih, brez pripomočka drugih pomožnih industrij.

Posebno se odlikuje tovarna v izdelavi moškega in ženskega blaga, za oblačila iz čiste volne in v najmodernejših vzorcih. — Najboljšo surovino, to je čisto volno, dobiva podjetje iz prekomorskih dežel. S svojimi izdelki pa se je podjetje močno uveljavilo, tako da prodaja svoje blago po vsej državi.

Prepričani moremo biti, da se bodo domači trgovci vedno bolj oklepali le domačih tovarin in da čaka tovarno »Vunatex«, katere izdelki ne zastajajo, ampak celo prekašajo inozemske izdelke, najlepši razmah!

Oglejte si spalnico, ki jo je izgotovila priznana izdelovalnica pohištva Andrej Kregar iz St. Vida nad Ljubljano, pri tvrdki Skaberne, manufakturna trgovina, Mestni trg 10 v Ljubljani, ki je opremila to spalnico s preprogami, odejami, blazinami, zastori itd. — Ne oglejte si samo te naše nagrade v izložbi Skaberne, ampak stopite tudi v trgovino, kjer Vam ne bodo samo postregli, ampak tudi ustregli z vsem, kar rabite za obleke, pa tudi za opremo vašega stanovanja.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani je dobavila dve lepi knjižni darili, in sicer Jurčičeve in Pregljeve zbrane spise.

Oglejte si nagrade

ki jih razpisuje »Slovenec« za svoje naročnike pri sledečih tvrdkah:

v Ljubljani:

Verbaj, Gosposvetska cesta 10,
Radioval, Dalmatinova ulica 13,
Bregar & Krek, Miklošičeva cesta (Vzajemna zavarovalnica),
F. Goričar, Sv. Petra cesta 29,
A. Prelog, Tyrševa cesta 1,
L. Baraga, Tyrševa cesta 3,
Warbinek, Miklošičeva cesta 8,
Fortič, Dvorni trg 3-I,
Musar, Sv. Petra cesta 61,
Tovarna verig Lesce, Sv. Petra cesta 60,
J. Vilhar, urar, Sv. Petra cesta 36,
Kollman, Mestni trg 16,
Podraž, Ig pri Ljubljani,

v St. Vidu nad Ljubljano:

Kremžar Anton, strojno podjetje,

v Celju:

Stermecki,
Jos. Jagodič,

v Mariboru:

Jan Ignac, Grajski trg 4,
Meinel Herold, Gosposka ulica,
Kovačič Ivan, Koroška cesta 10,

v Hrastniku:

Tovarna kemičnih izdelkov v Hrastniku d. d.,

v Cerkljah pri Kranju:

I. Globočnik, kovaštvo,

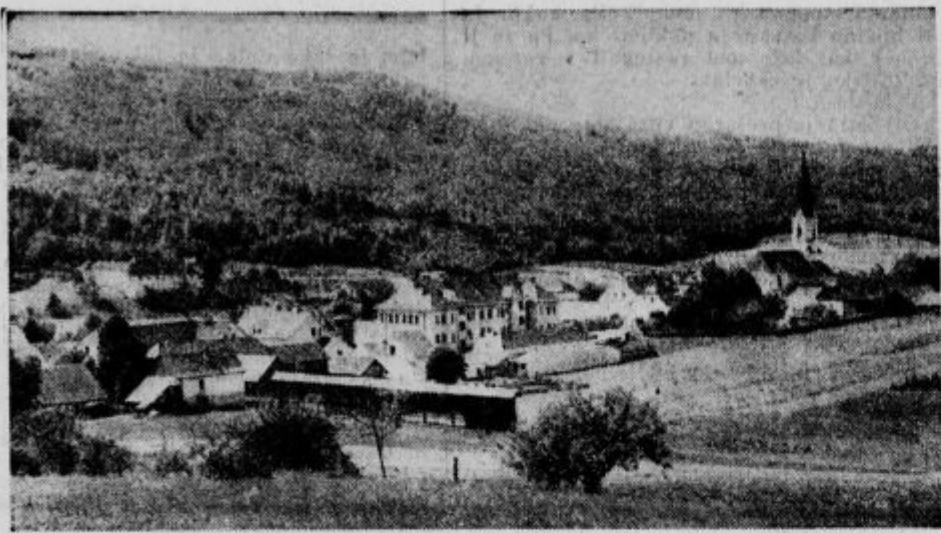
v Krašnji, p. Lukovica:

Štolfa Josip, mizarstvo.

Izidi nagradnega žrebanja bodo objavljeni v sobotni številki »Slovenca« (16. t. m.). — Naročite »Slovenca«, da bo sreča tudi Vas mogla uvrstiti med srečne obdarovalce!

Povsod se ti nov svet odpre

Trebnje te vabi

Pogled na Trebnje

Ko se spustiš mimo prijaznega gradiča na Mali Loki, se odpre pred teboj krasna dolina. Pogled ti plava po bujno rastočih njivah in zelenih travnikih, med katerimi se leno vije Temenica. Na levi te pozdravljajo drobne vasice, posejane po nizkih holmih, z njihovih vrhov pa ti zvonovi iz številnih cerkvic kličejo vesel pozdrav. Na desni te s svojim tihim šumom sprejemajo razsežni bukovi gozdovi in te vabijo v svojo senco. Daleč tam pred tabo, kjer se Temenica že izgublja, pa ti obstane pogled na vinorodnem vrhu Sv. Ane, po pobočju med vinogradi pa leže bele zidanice. In sredi tega raja leži Trebnje, središče lepe trebanjske doline. Ponosno se dviga zvonik farne cerkve in kot orel zre na hiše, razvrščene ob cesti. Temenica se vije pod vasjo, a na drugi strani Temenice v senci bukovih gozdov na majhni strmini kraljuje častitljivi trebanjski grad, nekdanje bivališče škofa Barage.

Trebnje samo je vredno, da si ga ogledaš. Znano je bilo že v rimskih časih kot Praetorium Latobiorum; mnogo zgodovinskih spomenikov najdeš predvsem v cerkvi, pa tudi na gradu in drugod. Z zgodovino gradu so združene pripovedke o graščakih, o grajskih ječah, o turških napadih, o prihodu Napoleona itd. Danes Trebnje naglo napreduje. Nove, večje in moderne zgradbe se dvigajo, novi hoteli in

tujška letovišča te vabijo, da se odpočiješ in zaužiješ lepote Dolenjske.

Tudi drugače boš odlično postrežen pri gostoljubnih Trebanjcih. Mogoče boš slišal tudi trebanjsko »himno«, ki pravi:

Najlepša si, fara trebanjska, na svet',
ker dost' imaš fantov pa mnogo deklet.
Oj Trebnje, Trebnje, ti moj dom,
nikdar te zabil ne bom.

In druga kitica, ki je še bolj trebanjska:
Trebanjci kaj radi veselo pojo,
še rajši pa sladko vince pijo.
Oj Trebnje... (Š.)

V hladni Letnici

Na poti iz Prizrena

Nestrpno smo čakali, da se odpeljemo iz prizrenskega semenišča v hladno Letnico, ki leži malo nad Kosovim poljem v Skopski Črni gori. Pot je bila tu slaba; popravljati smo morali cesto in mostove, a včasih smo morali voziti preko vode. Vasi so bile različne: vas slovenskih naseljencev je sličila vrsti sivo pobarvanih vagonov; neka srbska vas je bila slična šumadijski, a tretja, ki je bila zgrajena iz blata, je bila kot kaka zamorska — iz Maroka. Hiše so bile tu ograjene z visokimi plotovi iz brsti.

Kraji blizu Letnice so bili bolj in bolj romantični. Vozili smo se po dolini nekega pri-

toka Binačke Morave. Hribi so bili pokriti z gozdovi, a pokrajina je postajala kar slična slovenski.

Za zadnjim ovinkom potoka in naše ceste se je dolina odprla; pred nami je bila Letnica s svojo romarsko cerkvijo in visokim belim župniščem. Cerkev je velika, v romanskem slogu, a še ni dovršena. Pod cerkvijo je prostor za romarje pokrit s strehami, da je od daleč videti ko velik samostan. Na dnu doline stoji vas Letnica. Hiše so večinoma sezidane iz kamna; nekatere so celo enonadstropne. Nekoliko hiš je slamnatih. To so hiše, slične kopam za oglje, samo da so malo višje. Vhode imajo nizke, da se ponoči lažje zasloni, oken nimajo, a kadi se skozi vhodno odprtino in skozi tisto, ki

je v sredini stropa nad ognjiščem. Podov, kolenec in hlevov sploh nimajo, živina prenočuje navadno pod milim nebom na dvorišču, a pozimi v hiši ali kakih drugih zgradbi.

Naš sofer se je naveličal vožnje in je ustavil pred prvo hišo, češ da je pošteno izvršil svojo dolžnost. Zastonj smo ga prosili, naj vozi naprej do »Slomškovega doma«, ki stoji na griču nasproti cerkve, le nekaj korakov nad vasjo. Prepustili smo torej stvari cerkovniku Joži in šli v cerkev pozdravit »letniško Gospo.

V Letnici

Letnica in okoliške vasi: Vrnez, Šašari in Vrnaokolo imajo samo katoliške stanovalce. V Letnici in Vrnezu govorijo srbsko, a v Šašarih in Vrnaokolu poleg tega tudi albansko. Zelo so ponosni na svojo vero, za katero so mnogo pretrpeli pod turškim jarmom.

Nekateri so mnjenja, da izvirajo ljudje v teh vaseh od Sasov, naseljenih za časa kralja Uroša, potem ko so jih Tatari pregnali iz Erdelja. (Sorodnost imen Šašari in Sasi itd.) Ali vsekakor so ti Sasi zelo pomešani z Albanci in Janjevci. V okolnih vaseh so Arnauti, po veri mohamedanci in laromani, ki pa vseeno zelo časte »letniško Gospo.

Pisemenih je v Letnici zelo malo; to njihovo neznanje so često izkoriščali slabi uradniki. Pred nekaj leti je postavil skopljanski škof dr. Gnidovec »Slomškov dom«, ki naj služi za šolo, a v početnicah za letovališče prizrenskih semeniščnikov. Stoji pod majhnim gričem ob gozdu. Blizu njega izvira studenček z dobro vodo. Vse je že urejeno, treba je samo še učiteljev, ki bi prinesli v ta kraj luč omike in bi tako pomogli ubogemu narodu in njegovim dušnim pastirjem. S to šolo bi postala Letnica glavni izvor duhovniškega naraščaja za skopljansko škofijo.

Letnica ima tudi gledališki oder. Delavni župnik msgr. Anton Kordin se ni ustrašil zrtvovati zanj niti truda niti denarja. Danes že stoji »Marijin dom«, ki ne zaostaja za slovenskimi vaškimi domovi. Oder ima fin zastor in kulise, ki so delo prizrenskih semeniščnikov. Dobil je nov skriptikon od Slovenske prosvetne zveze. V novem domu se mnogo dela. Igrali so na njem že igri: »Palčki« in »Našemarijeni strici« in druge. Kongregacije so imele v njem svoje sestanke.

Iz kronike prizrenskega študenta

1. VII. — V Letnico smo dospeli zvečer. Tudi otroci skopljanskega sirotišča so prišli. Stanujejo v cerkveni hišici nad potokom. Prišel sem pozno, mesečina je svetila, ovčji in kravji zvončki so se čuli. Otroci so že spali. Na okna so trkale vrbove veje, ki so se majale v vetru.

Jutro je. Nihče me ne pozna. Razgovarjamo se. Med njimi je mnogo Slovencev iz Bistrenice, nekoliko Hrvatov in Janjevcev, a največ Albancev. Pripovedujejo o svoji bedi, v kateri so živeli. Smitijo se mi: saj to so lepe, nepokvarjene otroške duše, ki še niso zaslužile biti preganjane od bridke usode. Tudi tu živijo bedno. Sestra Berhmana živa od jutra do večera obleke — ali krp in krpice je treba vedno več! Tudi hrana je skromna in pičila; toda oni so veseli in hvaležni za to, kar imajo.

Sestre iz semenišča so spale na oblanju, v katerem so bili kosi lesa in — bolhe. Pa so vendar vesele: »Naj bo za pokoro!

Naši iz semenišča so prispeli.

3. VII. — V »Slomškovem domu« nam je manjkalo miz, obešalnikov in še marsičesa. Na sredo imamo nekoliko desk. V vasi sem našel zidarstvo-mizarskega mojstra (ako je mojster?), pri njem pa nekaj orodja. Mizo sem že napravil — majo se in slabo je oboblana.

4. VII. — Napravili smo si kopališče. Nad vasjo smo pregradjili potok s kamnitim zidom. Sedaj moremo že plavati.

11. VII. — Šeno, na katerem smo spali, smo znesli na sonce. Sestre vztrajajo na svojem oblanju, ki se je že zdrobilo. Nočejo, da bi ga zamenjale s senom. Tri sestre oskrbujejo 30 dijakov.

Otroci iz sirotišča igrajo »Palčke«. Pisatelj igre in režiser je s. Berhmana Igra je zanimala.

¹ Laromani so katoličani, ki skrivajo svojo vero in po obnašanju ter običajih sličejo muslimanom.

jezdil parkni. Ženske so vpile, držče otroke v naročju: »Vzemi jih, gospodar, to so levi!

A medtem ko so v mestu umirali ljudje zaradi strašne epidemije, se je sultan s svojimi paši in vezirji sijajno zabaval v Sadabatu na Zlatem rogu, kjer je imel svoj poletni dvor Mirahor. Prekrasna stopnišča so bila okrašena s cvetjem, iz velikanskih vaz so dehtele vrtnice in jasmini; golba, častniki, plesalke so poživljali večere sultanovih dvorov.

»Lale ševri«

Istanbul-Carigrad se je širil... Od Ealate proti današnji Be oli so zidali hiše s prelestnimi parki, zelenimi gajji, ki zdaj od njih ni ne duha ne sluha. Istanbul se je širil tudi ob Bosporu in bogataši so se odpravljali iz mesta na lepe morske obale na letovišče.

Nastala je doba, ki je v Turčiji znana z imenom »lale davrit, doba tulipanov«. Ta doba vsebuje svoje zaskosti ne le zaradi razkošnega življenja, marveč tudi zaradi stavbarstva, rezbarij, vezenin in filigranskih izdelkov. Povsod je prevladovalo cvetje, drobnarije, nežne barve in nežni okrasji. Namesto dosedanjih velikih palač in domov se postavljali majhne hiše, vile, poletne rotunde; hiše so imele majhne sobe, fantastične risbe in slikarje.

To so prenesli tudi v stavbarstvo mošej, grobnic, učilnic in tekij (neke vrste samostani). Stavbe so gradili iz marmora, najbolj pa iz lesa, pa je zato malo stavb ostalo iz dobe »lale«, ker so jih mnogi požari uničevali.

Opevani Istanbul je bil v največji slavi tedaj ko je začela turška carevina že propadati, kar pa ni čudno. Tako se je dogajalo tudi pri drugih narodih. Od zgodovine se še nihče ni hotel ničesar naučiti, čeprav je najboljša učiteljica. Tudi turški sultani, drug za drugim, je niso hoteli poslušati. Ti vladarji so bili mimo tega še jako slabi vladarji, ki so bili obdani s še slabšimi in nesposobnimi državniki.

miva in pedagoško poučena, tehnika dobra, le jezik še šepa; biti bi moral slovenski! Vidite, kod se vse najdejo naši pisateljski talenti!

13. VII. — V Uroševac grem. Kosovo je mirno — sonce žge; ožgano drevje se stiska k zemlji, ki je vsa razpožana in žejna. Kdaj bo konec te puščave? Dvakrat 36 km! Kadar pomislim, da hodi to doglo pot peš naš stari škof vsako leto o Veliki maši, mi je kar — laže...

15. VII. — Moja prva misijonska pot. G. Branko nas je, preden je šel v Janjevo, razporedil, kje naj učimo, verouk: »Pojdite in zberite vse, ki jih najdete: staro in mlado...« Hellerjev Johann in jaz sva morala v Vrnez. Po zajtrku sva vzela palici in šla na pot. Sonce

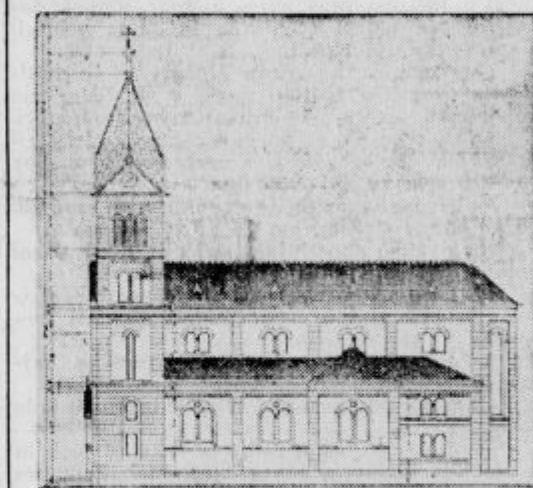
Prizren

je že jako pripekalo, ali midva sva se ponašala, da se znojiva pri tako lepem delu. Do Vrneza sva potovala eno uro. Tam sva našla nekega »čičo« (starčka), ki je zbobnal otroke vkup. Nad vasj sva našla nekoliko hrusk z lepo senco. Tam sva posadila otroke v krog — starejši so stali od strani. Koliko siromaštvo! Otroci so bili umazani in raztrgani — eden — petleten — pa je bil popolnoma gol.

Nekateri so znali nekaj od prej od drugih nam sličnih učiteljev in od doma. Le z veliko muko je napredoval pouk. Učila sva jih najpotrebnejše. Opoldne sva se izmučena, ali s sladko zavestjo, da sva nekaj storila, vračala domov. Sonce se je vzpelo v bližino zenita. Zemlja je žarela. Krenila sva v cerkven gozd iskat gobe-jurčke, našla sva jih precej.

16. VII. — Danes so slovenska dekleta iz Skoplja iz »Doma sv. Martec« in č. sestre pele litanije. Zopet sem čul naše petje! Kako je vendar lepo! in pesmi: »Lepše rožice ni na svet'...«, ali pa »Le za Jezusom hodimo...«. Vse je tu tako domače in slovensko. Navdušeno kot pri nas. Kako to dviga in oživlja!

20. VII. — Naš župnik, g. msgr. Kordin, je bolan. Zaradi živčnega napada mu je otrpnila vsa leva stran. Bolezen se vendarle obrača na bolje. Preveč trpe ti naši duhovniki! Nekateri potujejo po več mesecev po oddaljenih krajih naše škofije, drugi se zopet mučijo v prevelikih župnijah. O, preveč vedo, da delajo za duše! Neki albanski duhovnik jih je takole

Cerkev v Letnici (načrt)

označil: »Prej, ko sem prišel v obiske, sem našel polno klet vina, a danes polno cerkev dela.« G. župnik je v soboto pokopal v Šašarih nekega mrtvega čisto ponoči, ker je bilo podnevi dela preveč; včeraj je imel mašo, sestanek, kongregacije, sprejemanje in tri govore — razen tega je imel posla z ljudmi, ki hočejo kupčijo z nevesto in drugo. Zato ni čudno!

V Letnici imajo poleg župnika dovolj dela tudi tri sestre usmiljenke, ki so tu kar za zdravnice. S. Gabrijela, na primer, je zdravila bolnika, ki je imel presekan glavo. Rana je bila kakih 15 cm dolga, a glava je bila otekla kot shajan hlebec. Bolniku so zaustavljali doma kri z zemljo. Ne vem, kako bi se rešil ta človek, da ni bilo sestre. Tako rešujejo naše sestre ljudem življenje in zdravje — vse tiho, da nihče ne ve o tem...

24. VII. — Poslavljam se od ljudi, s katerimi sem se zrasel. Grem, pa se bom še vrnil! Dež je ponoči opral zemljo in namočil ceste. Oblaki me varujejo sonca — pot je blatna in hoja po kamnih preko naraslega potoka je čisto »premokra«. Spremlja me letniški kmet; v Vrbovec nosi delavcem kruh. Svojega župnika hvali in na svojo vero je ponosen: »Če da se proširi naša sv. vera!« (Točno: Proširice se...)

Na Kosovem polju vstaja vihar. Prašni oblaki vise čisto ob zemlji. Nekaj šumi — vihar prihaja. Jaz tečem, pri nekem naseljenecu Heceregovcu se ustavim. Vihar rjove in podira kopice žita in sena. Jaz sem v zatiski in pijem mleko; govorimo o Slovenceh, ki so naseljeni v sosednji vasi. Družina se tišči okrog ognjišča — zunaj pada dež v debelih kapljah.

Vlak že hiti — kmalu bom doma v Sloveniji. Kako dolgo sem že čakal tega trenutka! (Ciril)

»Rezika, vaš ženin vas čaka pod oknom.«
»Kako pa veste, da je moj ženin?«
»Ker kadi mojo cigareto!«

Hifzi Bjelevac:

Pismo iz Turčije.

Bogastvo Osmanovega Carigrada

Nastalo je tako bogastvo, da mu ni bilo mej. Mogočeži so se kosali drug z drugim, kateri od njih bi bo sezidal lepšo palačo (konak), kdo si bo bolj bogat, razkošno in izbrano uredil bivališče, kdo bo imel bolj dragocene preproge, zrcala, vaze; kdo lepše sužnje, ki so si jih nabirali po vseh tistih krajih sveta, katere so zavzemali. Najbolj so se navduševali za lepoto vrhov, parkov, vodometov, majhnih jezer, bajerjev v parkih. Zasajali so topole, jablane, vinske trte, ki se je ovijala krog oken in vrat. Krog sleherne džamije, verske šole (medrese), tudi po dvoriščih javnih poslopij in uradov je bilo vse v zelenju, v senčnicah in vodometih. Bilo je vprav narobe, kakor je bilo prej v starem Bizancu.

Najbolj očitno je bilo to, da je bilo toliko javnih kopališč (hamamov), čeprav so imeli vsi bogataši v svojih hišah velika in razkošna kopališča. Navada je bila, da so se šli ženske in moški po enkrat na teden kopat; mogoče ne toliko zaradi kopanja, kolikor zaradi življenja v kopališčih.

Bogatija po hišah

V hišah so živeli sorazmerno s svojim bogastvom. Kdor je bil bolj bogat, je imel veliko hišo zase in več manjših za družino, prijatelje, sužnje in sužnjice. Kolikor so imeli žen, toliko so imeli tudi hiš in stanovali so zdaj v tej, zdaj v drugi hiši. — Po ulicah so se vozarile razkošne kočije, na kozlu je zraven kočijaša sedel zamorski suženj, a v kočiji gospa z eno ali dvema sužnjama. Tako se je peljala

Bolezni in upori

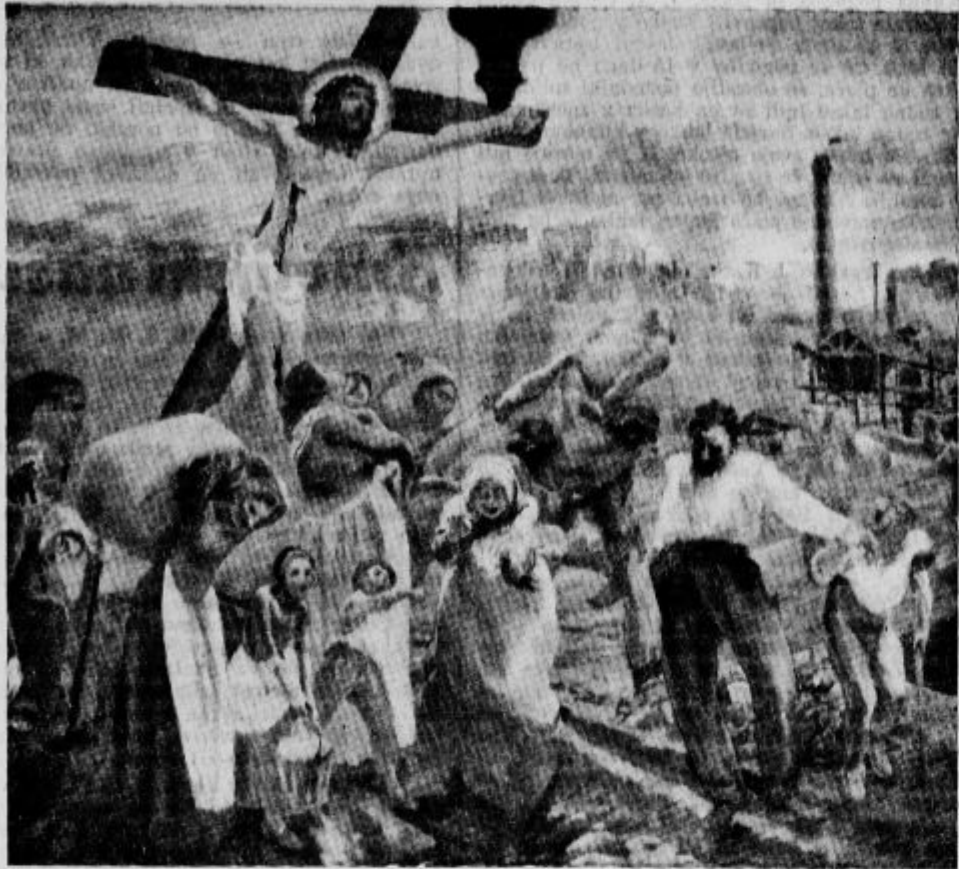
To lepo in razkošno življenje v Carigradu so večkrat pretrgale razne bolezni in pa prekucije janičarjev.

Ko je vladal Ahmed III (1703—1730), je divjala strašna kuga v mestu; posebno je kosila med siromaki. Ljudje so tako umirali, da so se izpraznile kar v vrste hiš in ulic, kdor ni ubežal iz mesta, je bil žrtev kuge. Ženske so demonstrirale pred sultanom; na tisoče se jih je razpostavilo po obeh straneh poti, koder je

DRUŽINA

Bog v vele mestu

Našim hčeram in sinovom v tujih krajih

A. Besnard: Nesreča

Zjutraj, delavnik. Na cestni železnici. Voz je natrpan. Ob tem času se vozijo samo delavci. Nobenega delomržeža, ki bi postopal, nobenega gospoda, ki gre na sestanek, ne gospe, ki bi se peljala k šivlji. Ti so oni, ki imajo čas in denar in ki še spe.

V vozu vsi poznajo drug drugega. Saj se vozijo vedno isti. Iz dneva v dan, tja in nazaj, vedno ista in enaka pot. Vsak se le dotakne klobuka in reče prišlecu »dobro jutro«. Zopet na delo. Koliko dni je še do nedelje? Da, nedelja!

Okrog nje krožijo vse želje in tajna upanja. Nedelja je pač zato, da se malo naspimo in po dolgem času nemara nekoliko mislimo nase. Enkrat na teden! Kako mnogo in kako obenem malo! Pa smo vendar veseli, če zgodaj vstanemo in gremo na delo. Če kdo dalj časa ostane doma, vemo vsi, da je ali bolan ali pa brezposeln. Pa oboje ni kaj prida...

Vsi imajo enako resne, zaskrbljene in pa trudne obraze, vsi isto usodo. Drugovi v delavski fronti. Če se morda nenadoma zasmeje mla-

do deklet, kaferi je tovarišica povedala kaj vselega, tedaj pogledajo vsi in se vesele z njo. Pa to se bolj redkokrat zgodi. Moški bulijo v časopise. Ženske imajo navadno s seboj kako knjigo in žive v drugem svetu, v sanjah romana.

Peljem se tudi mimo cerkve. Pa je nihče ne vidi. Kakor bi te božje hiše z daleč vidnim, vitkim zvonikom sploh ne bilo. Pogreznjena je v globino brezbriznosti in navade. Skoraj sem jaz edini, ki se odkrijem. Ker verujem. Zavedam se, da ta pozdrav ni prazna kretnja.

Včeraj se je zgodilo, da je pozdravil še nekdo drugi, ko smo se peljali mimo cerkve. To je bil duhovnik, mlad mož z izrazitim, navdušenim obrazom. Spogledali smo se in za kratko sekundo so se srečali naši pogledi kakor v skupnem, osrečujočem razumevanju. Zdelo se nam je, kakor da smo se pozdravili dobri, stari prijatelji.

Moja sosedka, mlado deklet, skromna sicer, a čedno oblečena, je postala na nas pozorna, umaknila je pogled od knjige in se sklonila naprej, kakor se v pisarni sklanja nad pisalni stroj s svojimi kratkovidnimi očmi. Začudeno je strmela skozi okno in zopet zagledala cerkev, ki je drsela mimo nas. Cerkev je že davno izginila izpred naših oči, a ona jo je še videla kakor v sanjah, ne z zunanjimi, marveč z notranjimi, duhovnimi očmi.

In jaz sem ji rekel: »Draga gospodična, da, še so ljudje na svetu, ki vidijo cerkev. Malo jih je sicer, a tu ne gre za to. Za to gre predvsem, kakšno razmerje ima vsak posameznik do Boga. Morda ga tudi vi zopet zagledate. To bi vam privoščil. Toda iskati ga morate! To je vse. Če ste že trudni, in trudni na tem mestnem asfaltu res kmalu postanete, potem bo dobro, verjemite mi, gospodična, da se nekoliko odpočijete v veri! Da v tej mestni sopari in v tem zmedenem vrvenju zopet zaslišite cerkvene zvonove. Vem, da vaš padec ni bog ve kako resen. Tudi vem, da vam vaše delo ne dopušča dovolj časa, da bi se za take stvari prav zavzemali. Mladi ste še in v svetu je pač tako, da pri takih ljudeh druge skrbi kakor moda, kino in tako dalje, komaj pridejo v poštev. Morda vas bodo prijateljice zasmehovale. Mučno je to, priznam. A kljub temu so to le zunanosti, katere moram tudi jaz pretrpeti nič manj kot vi. Pri teh stvareh je treba biti egoist, misliti nase, na svoje srce, na svojo dušo.«

Seveda teh besed nisem govoril prav glasno, ampak tiho. Toda deklet me je moralo slišati, kajti drugo jutro je tudi ona pozdravila, ko smo se peljali mimo cerkve.

Majhen, prav majhen doživljaj v mestu!

Izseljenci

»Oj, tam za goro, tam čaka zlato na nas — in veselo življenje. Tam ni več skrbi, vsak srečno živi; neznana je bol in trpljenje.«

So rekli tako in se čez goro ljudje so veselo podali. Vriskali na glas, zapuščali vas — domovi so prazni ostali.

Otroci, žené in bratje, sestre so zrlí prek gor hrepeneče, kdaj vrne se kdo, prinese s seboj rumenih cekinov in sroče.

Vrnila sta dva se trudna moža. »Tam sreče nič!« sta govorila in mnogo sinov je vaših vanj beda izvabila.

Da videla spet domači bi svet in vas, sva nazaj se vrnila. A vaših sinov ne bo več domov: tujina jih je pogoltnila!

Takrat so ljudje sklonili glave in neotlažljivo ihteli... Tja preko gor, v deželo zlatá si niso nikdar več želeli...

(Marija Brenčičeva)

Češnjev zdrob

V 1/2 l zavretega mleka daš 200 g pšeničnega zdroba, da se napne. Dodáš 75 g sladkorja, tri rumenjake in žličko cimeta in slednjic sneg treh beljakov. Del te gošče daš v kozlico, ki je namazana s presnim maslom, vrh tega daš češnje brez košče in na vrh še drugi del gošče. To jed opečeš na obeh straneh, da je lepo zarumenela, potreseš s sladkorjem in cimetom ter daš gorko ali mrzlo na mizo.

Jagodova bovla

Vzameš četrt kg lepih jagod in jih posuješ s 800 g sladkorja, poliješ s 2 litri rdečega vina in daš na led. Če je bovla tudi za otroke, daš namesto vina sladkega groznega soka, ki ne vsebuje alkohola. Prav tako napraviš bovlo iz marelic, malin in breskev. Te sadeže pa prej razrežeš in marelice in breskve tudi olupiš (za kar jih popariš z vročo vodo).

Kumarice v sopari

Kumarice daš v vodo, kjer so 4 do 5 ur in medtem vodo večkrat premenjaš. Potem jih s čisto krpo obrišeš in polagaš v posodo: plast kumaric, malo soli, spet kumarice, spet sol itd. Pokriješ in naj stoji 2 do 3 ure; medtem posodo večkrat pretreseš. Zraven zavreš dober vinski jesi, šop kuminovega listja, liste vijšnje in nekaj zrnc popra. Nato daš v jesi kumarice, enkrat prevreš, pokriješ in pustiš čez noč stati. Drugi dan vzameš kumarice iz jesiha. Jesih dobro precediš, le poper pušiš, ga še enkrat prevreš, daš kumarice vanj, prevreš 1 minuto. Ko se vse ohladi, daš kumarice v kozarce, dobro prevežeš, 12 minut kuhaš v sopari in daš na hladno.

Mezga iz ostrožnic

Ostrožnice morajo biti jako zrele; 1 kg ostrožnic pride na 1 kg sladkorja. Ostrožnice je treba dobro umiti, osušiti in počasi kuhati brez sladkorja. Ko 5 minut vro, dodajaš polagoma sladkor; vre naj skupaj 2 minuti. Goščo daš v kozarce, daš pergamentni papir, ki je namočen v špritu kar naravnost na mezgo in prevežeš kozarec še s pergamentnim papirjem.

juho, zelje in slastne omake. Rdeče vino spada v temne omake, v ragu, juhe iz čebule, golaž, v jedi iz leče in v jedila iz mesnih ostankov. V prejšnjih časih so devali vino v močnik in sleherni juho in omako. Kjer je torej vino doma, kar v kuho z njim! Taka majhna količina ne škoduje zdravju, je manj škodljivo kot kava ali čaj in rum.

Nobene bluže nimam

Ali ima katera ženska kdaj zadosti bluz? Zmeraj manjka vprav kaka bolj svetla ali bolj temna, kaka enobarvna ali bolj prilegajoča se, kot so tiste, kakršne visijo v omari. Zatorej si oglej tele tri nove bluže, mogoče bo ta in ona vprav primerna tvojemu kostumu!

Št. 1 je bluza v obliki telovnika in je iz zelenega platna; oblečeš jo k črno-belo prostostnemu kostumu.

Št. 2 je iz rumenega platna, ki ima prešit ovratnik in prešite zapestnice in pas. Gumbi so jako veliki, črni in imajo v sredi kak rumen okrasek.

Št. 3 je iz belega platna in so gumbi iz istega blaga kakor krilo.

»Oprostite, milostljiva, a vaš mož leži v sobi 44!«

Nekaj zanimivosti o ženskah

Pričujoči podatki so glede na življenje žensk zares zanimivi, če bolj bi bili zanimivi, če bi mogli te podatke primerjati s podatki o Slovenkah. Mogoče se bo dalo kdaj tudi to doseči?

Koliko žensk se poroči

Na Češkem se od 100 žensk omoži 41 žensk; na Nemškem 53, na Francoskem 57, na Angleškem 52, v Ameriki 61 in na Japonskem 62.

Koliko se jih loči

Na Češkem se loči od 143 poročenih žena 1 žena. Na Nemškem od 200 1, na Francoskem 1 od 30, v Angliji 1 od 80, v Ameriki 1 od 8 in na Japonskem 1 od 1300 poročenih žen.

Kakšno starost dosežejo ženske

Na Češkem 49 let 10 mes. (povpreč.); na Nemškem 49 let 8 mes., na Francoskem 47 let 4 mesece, v Angliji 49 let 9 mesecev, v Ameriki 48 let 5 mesecev in na Japonskem 42 let 1 mesec.

Koliko alkohola, čaja in kave popijejo ženske na leto

Na Češkem popije na leto vsaka ženska povprečno 1 1/2 l vina, 40 l piva, 35 gramov čaja in 4 1/2 kg kave. Na Nemškem pa: 4 l vina, 50 l piva, 100 gramov čaja in 1 kg 860 g kave. Na Francoskem: 100 l vina, 5 l piva, 1/2 kg čaja in 4 kg kave. V Angliji: 70 stotink litra vina, 25 l piva, 5 kg čaja in 350 gramov kave. V Ameriki pa: 30 stotink litra vina, 20 l piva, 2 kg čaja in 5 kg 340 g kave. Na Japonskem: nič vina, 21 piva, 4 in en četrt kg čaja in 400 g kave.

Koliko ženske pojedo

Na Češkem poje na leto vsaka ženska povprečno 100 kg kruha, 49 kg mesa in 22 1/2 kg sladkorja. V Nemčiji: 130 kg kruha, 54 kg mesa in 22 kg sladkorja. Na Francoskem: 190 kilogramov kruha, 43 kg mesa in 20 kg sladkorja. V Angliji pa: 105 kg kruha, 55 kg mesa in 39 kg sladkorja. V Ameriki pa: 155 kg kruha, 54 kg mesa in 50 kg sladkorja. Na Japonskem: nič kruha, 25 kg mesa in 20 kg sladkorja.

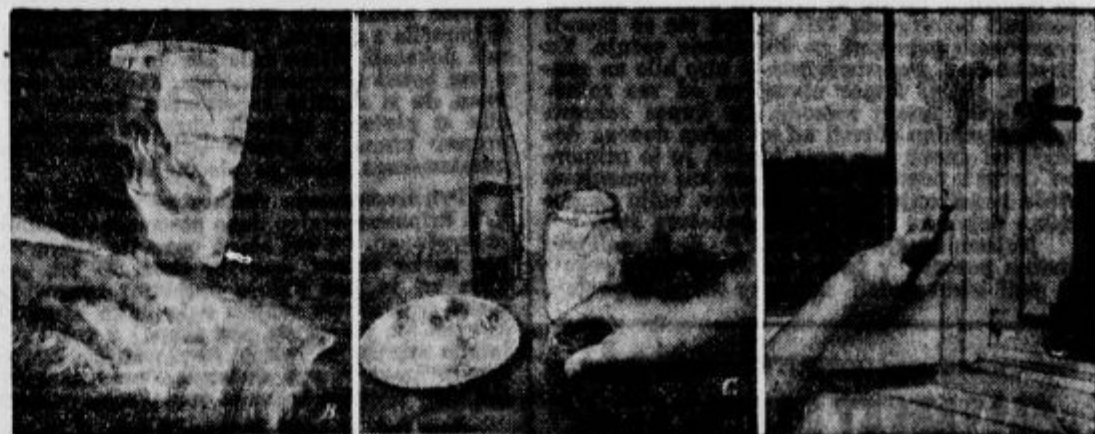
Koliko obleke si kupijo ženske na leto

Na Češkem si kupi povprečno vsaka ženska na leto 1 obleko, 1 plašč, 1 klobuk in 2 para čevljev. V Nemčiji: 1 obleko, 1 plašč, 1 klobuk, 1 par čevljev. Na Francoskem pa: 3 obleke, 1 plašč, 3 klobuke, 2 para čevljev. V Angliji: 2 obleki, 1 plašč, 2 klobuka, 2 para čevljev. V Ameriki: 4 obleke, 2 plašča, 4 klobuke.

Srna na angleško-francoski način

(Ragu)

Za to jed moreš uporabiti manjvredno meso srne, ko na primer prsni del ali meso z vratu. Ko deneš meso s kože, razrežeš meso kakor za golaž na majhne koščke in ga opečeš na presnem maslu in slanini, ki je razrezana na kocke. Potem priliješ malo vrele vode, osoliš, močno popopraš, dodaš žbice, lovorov list, na rezine razrezano kislo kumarico, žlico (namesto moke!). To naj se pol ure duši. Preden daš na mizo, prilij kozarec rdečega vina in dodaj žličko sladkorja. Zraven daš krompir ali emoke

Bel ovratnik iz krzna očistiš z mavcem ki ga vtiraš med dlake. Čez 2-3 ure iztepeš ovratnik. Vodne madeže odstraniš iz pohištva, če vdrgneš v pohištvo mešanico olja in soli. To

se da najbolje napraviti z zamaškom; z mehko krpo pa še podrgneš, da se sveti. Če cvilijo vrata v tečajih ali predali, jih obdrži s svinčnikom, ker vsebuje svinčnik grafit, ki je izvrstno sredstvo za mažo.

Ko je pred 100 leti

Na Angleškem vozil prvi vlak

Če gledamo na razvoj železnice s stališča sodobne tehnične popolnosti, se moramo nehoti smejati vpricho prvih nerodnih poskusov, s katerimi so si naši predniki prizadevali spraviti težki železni stroj po določeni mu poti. Zlasti angleški inženirji so se ukvarjali z raznovrstnimi mehaničnimi načrti, kako bi »železno kačo« premaknili z mesta in jo pognali po širnem svetu. Neki izumitelj je hotel zgraditi stroj na osnovi gibalne sile, kakor jo imajo konjske zadnje noge, drugi si je obetal uspeha od stroja, ki naj bi se premikal po zobati podlagi, a neki tretji je napravil celo nekakšnega parnega konja, ki je stopal po vseh štirih kakor pravi konj.

Po zgledu pošne kočije so vsi vozovi prvobitne angleške železnice imeli vsak svoje posebno ime in so bili ob straneh večidel odprti. Pazniki na njih so bili oblečeni v rdeče suknjiče in so čepeli na strehi vlaka in sicer je sedel glavni paznik naprej obrnjen na zadnjem vozu, drugi pa nazaj obrnjen na prvem vozu, da sta mogla na ta način paziti tako na varnost vožnje kakor tudi na to, da se noben voz ni odpel in zaostal. Vlakovodja in kurjač sta imela na glavi visok cylinder in prav tako kakor paznika nista bila zavarovana pred dimom in vremenskim neprilikami.

Priljago so navadno naložili na streho vozov, v bližini paznikov. Privzeli so jo z močnim usnjatim jermenjem in razmeroma se pozno po tistih časih so uslužbenec, ki so imeli s tem posla, imenovali jermenarje. Ti so morali skrbno paziti na to, da je bilo jermenje vedno dobro naoljeno in namazano, da ne bi začelo pokati in trgati se, ker bi se v tem primeru lahko moglo prevesti na eno ali drugo stran ali pa celo zdrkniti na tla. Celotno v tistih zgodnjih časih železniške zgodovine čenikarska kritika ni bila neznana in nekdo je v svojem listu priporočal, da morajo pazniki dobiti naočnike, ki naj bi jim varovali oči pred pepelom, pa da naj jih kolikor mogoče izbirajo iz vrst mornarjev, ki se dobro razumejo na vrvi in spenjanje. Na koncu vlaka je bil čisto odprti voz, na katerega so naložili kočijo kakega imenitnika, ki se je tako z vso svojo družino vozil na vlak v lastni kočiji. Vsak potnik je imel svoj poseben, s številko označeni sedež in paznik na vlak je imel vozni seznam, v katerega je bil blagajnik vpisal razred in številko potnika, pa ime odhodne in namembne postaje. Namesto današnjih vozniških listov na trdem kartonu so dobili potniki pogosto kovinske okrogle ploščice, ki so seveda leta in leta prehajale iz rok v roke. Potniki prvega razreda so imeli tedaj samo to prednost, da so si mogli dati sedež vpisati že več dni pred potovanjem in iz te prakse izvira današnji angleški naziv za blagajno vozniških listov »booking office« (vpisni ured).

Tedaj še niso imeli urejenega signaliziranja in železniška proga še ni bila docela zaprta drugemu prometu, tako da je v poslanski zbornici nekdo zahteval, da mora vsak vlak imeti še enega posebnega paznika, opremljenega z daljnogledom, ki naj bi pazil za varnost v zgolj prometnem ozirju. Neki drugi reformator je predlagal, naj bi med posamezne vozove pritrdili izredno krepko s perjem negatene blazine, ki naj bi kakor današnji odbijali varovali vlak in potnike pred nevarnimi pretresi, tretji duhovitež pa je zamislil načrt, po katerem naj bi lokomotiva tekla vsaj eno miljo pred drugimi vozovi, s katerimi naj bi bila zvezana samo po dolgi močni vrvi, tako da ne bi bil v primeru nevarnosti ogrožen razen strojevodje noben drug potnik na vlak.

V nasprotju z različnimi tehničnimi prihoditvami novega časa pa restavracijski voz že tedaj ni bil nepoznan med jedoljubnimi angleškimi mogotci. Zo za vlade kralja Karla II. (1680 do 1685) je sir Samuel Morland izumil nekakšno premično kuhinjo, da si je mogel na svojih popotovanjih po volji privoščiti okusne juhe in prazne bravnine. Zadržanje javnosti napram železnici je pa bilo tako na Angleškem kakor drugod vobče neprijazno in skeptično. Tako zasebni zemljiški posestniki kakor javne korporacije so se na vse kriplje upirali odstopiti zemljo »semešnic novotarji«. Odpor proti železniški kampanji so podpirali zlasti tudi časopisi, in kjer ni bilo dovolj stvarnih razlogov, so si pomagali z zafrkacijami in duhovitimi dovtipi. Robati angleški humor je na račun železnice obogatel za cele arhive. Ob takem raz-

položenju občinstva je bilo upravnim organom seveda kaj težko opravljati svojo nalogo. Zemljiški ogledi so bili čisto združeni s smrtno nevarnostjo. Lord Harborough je leta 1844. zagrozil, da bo s topovi svoje lahke nadležne vsiljivce pregnal s svojega zemljišča. Upravni organi so si zatorej morali pomagati z različnimi zvijačami. Cerkveni svet so pogosto izmerili med časom, ko je bil duhovnik pri svojem cerkvenem opravilu, a nekega zakrknjenega kmeta so prevarili na ta način, da je nekdo na oddaljenem koncu njegove kmetije začel streljati s puško, naka so domači, misleč, da gre za divje love, v svetli jezi odhiteli za tatovi, a gosposka je medtem lahko nemoteno izmerila potrebno zemljišče.

Tudi v parlamentu je bila opozicija zoper železnico zelo neizprosna. Slovesno so zatrjevali, da se zaradi vlaka krave ne bodo hotele več pasti, da kure ne bodo nele jajo, da bo vlak s svojim ropotanjem prepodil vse lisice in fazane. Bali so se celo, da bo vlak povzročil, da bodo otroci prazgodaj prišli na svet. Mnogo jih je moral prestrašiti izumitelj lokomotive za osebne vlake, inženjer George Stephenson (1781—1848), preden je premagal oviro togega angleškega konservativizma. V zbornicah zapiskih se je ohranila o njem naslednja anekdota: »Pomislite, gospod inženir, če bi slučajno prišla krava pred drevečo lokomotivo, ali ne bi bilo to nekaj strašnega?« — »Za kravo nedvomno,« je odvrnil duhoviti inženir.

Prva vožnja z vlakom je bil dogodek prve vrste in združen z velikimi ceremonijami. Ko je dne 27. septembra 1825. prvič stekel vlak med mestoma Stocktonom in Darlingtonom, je bil v

obeh mestih pravi praznik. Spored slovesnosti same pa se je razvil po naslednjem redu. Prvo lokomotivo je vodil sam konstruktor G. Stephenson. Za njo je bilo šest vozov, naloženih s premogom in moko, za temi je bil pokrit voz z ravnateljeli železniške družbe, a za njimi eno in dvajset tovornih vozov, ki pa so bili vsi natrpani z izletniki. Za popotniki je bilo še šest voz naloženih s premogom. Pred lokomotivo je jahal jezdec z zastavo, na kateri se je blestelo geslo tiste železniške družbe. Tako naloženi vlak je bilo kajpada dokaj težko pognati v gibanje, a pozneje je bil izumitelj lahko zadovoljen z njim, kajti prevozil je po dvajset milj na uro in v splošno veselost kmalu pustil za seboj jezdec z zastavo. Se slovesneje so odprli železnico med Leicesterom in Swanningtonom dne 17. julija 1832. ko je takisto vodil lokomotivo »Comet« njen konstruktor G. Stephenson. V obeh mestih so igralo godbe, zvonili vsi cerkveni zvonovi in streljali s topovi.

Pogled na prvi vlak je marsikatero preprostejšo zemljano osupnil in preplašil. Ko so odprli progo Severne Midlandske železnice, je neka kmetica vsa iz sebe pritekla k svoji sosedki in jela pripovedovati: »Oh, Besi, veš kaj sem videla. Strah in groza! Hudča samega sem videla. Puhaj je in kadil in jo sopihajoč brisal tja proti Darlingtonu, potem pa je jel kruliti kakor prašič in nazadnje je zabrlizgal. Oj, oj, nikoli več ga ne bi hotela videti!« Lepše mnenje je imel o vlaklu tisti kmet, ki je stojič s svojo ženo ob vrtni ograji in občudujoč krasno poletno noč vzkliknil: »Rea, lepa noč, Magl, bržkone je spet kak vlak zunaj.« tih »ez.rili9zi-edi-r- uml uml uml uml umlhhh

Tripartiti ženski klobuk je zopet moderen

oljem. Nato naj bi se te tri ladje s svojo močjo skušale rešiti oklepa večnega ledovja. Ker ljudem na krovu primanjkuje že hrane, bo ledolomilec »Jožef Stalin« pripeljal tudi dovolj hrane, da bodo znanstveniki lahko še vztrajali ter študirali. — Torej o teh treh ladjah sovjetska vlada še poroča.

Nihče pa ne poroča več o usodi drugih ladij, ki so tudi zašle v plavajoči led, ki se ga ne morejo rešiti. Njihova usoda je toliko bolj strašna, ker je na teh ladjah bilo poleg posadke in učenjakov še mnogo žensk in otrok.

Poleg omenjenih treh ledolomilcev so zajeti v večnem ledovju še trije drugi ledolomilci in pa 10 pomožnih ladij. Tudi teh 13 ladij plava v večnem ledu in o njih nihče ne pove, kako se godi ljudem na njih. Morda so se te ladje že davno potopile. Katere so te nesrečne ladje?

Pri Franc Jožefovi deželi je zamrznil ledolomilec »Krasin«, z njim skupaj pa še tri druge ladje, ki je na njih bilo vsega skupaj 220 mož posadke in popotnikov. Druga skupina je zbrana okoli ledolomilca »Lenina«, ki sta z njim plula še parnika »Imenja« ter »Dickson«. Ta je imela na krovu več ko 300 ljudi, posadko in pa tudi popotnike. — To sta dve skupini, ki o njih še nekaj časa ni nič poročil.

Tretja skupina pa je zbrana okoli ledolomilca »Lidke«. Poleg tega ledolomilca je zbranih še 5 trgovskih parnikov, na katerih je bilo vsega skupaj nad 300 ljudi, med njimi 40 žensk in otrok. Ta skupina dela največ skrbi, ker že od meseca novembra lanskega leta ni o njej nobenega sledu več. Niti brezlično niso mogli dobiti od te skupine kakih poročil, niti letala niso mogla najti najmanjše sledi o teh nesrečnikih. Tako se utegne žalostno končati z velikimi upi napovedana pot pod severnim tečajem na daljni vzhod mimo Evrope.

Nenavaden ribiški plen

Nemški ribiči pri Eiderju so te dni lovili ribe. Ko so potegnili mreže, so našli v njih velik sod, v katerem je bilo 400 litrov rdečega španskega vina. In se je izkazalo, da je to vino ležalo tamkaj že iz časa svetovne vojne. Neka tuja ladja se je bila med vojsko tam na obali ponesrečila ter strela svoj tovor v morje. Sedaj so ribiči en tak sod ujeli. Škoda, da ne povedo, ali je bilo vino še užitno.

Zadnja žrtev strašne nesreče mrtva

V zadnjih desetletjih so v kanadskih mestih opazovali, sedaj tu potem zopet kje drugje, staro moža, ki ni ne videl ne slišal, kaj se godi okrog njega. Strmel je v tla, hrenil se samo za silo in bil videti silno star. Poznalo ga je le malo ljudi, a skoraj vsi policisti. Niso ga podili, delali so z njim silno obzirno in sočutno. Bil je zadnji, ki je preživel železniško tragedijo na Beloelskem mostu.

Ta tragedija je že davno pozabljena. Poleg tega pa v času, ko se je ta strašna nesreča pripetila, ni bilo še telegrafične zveze z Evropo, časopisi pa tudi še niso poročali o takih katastrofah. Bila pa je noč smrti ob Richelieujevi reki eden najstrašnejših dogodkov, kar jih pozna Kanada.

Tedaj so vozili še zelo pogosto vlaki prieljen-cev po 300 do 500 ljudi v notranjost dežele. Posebni vlaki so bili uvedeni, da so sproti odvažali velikanske množine človeškega blaga v notranjost Kanade.

Nekega večera je strojevodja John Burney, ki je pripeljal svoj vlak do Montreala, dobil nalogo, naj pelje vlak še naprej do Richmonda. On pa ni hotel, bil je truden in ni poznal proge. Toda drugi strojevodja je nenadoma zbolel, vlak pa je moral iti s poti, da se lahko vozili po progi drugi redni vlaki. Zato se je Burney končno vdal.

Ni pa vedel, da čez Richelieujevo reko vodi pridvižni Beloelski most. Most so dvigali zaradi ladij, ki so plule pod njim. Razgleda na signalne luči Burney ni imel in je zapeljal na most. Preporno je zagledal rdečo luč. Stroj ni mogel več ustaviti. Vlak je zgrmel v globočino. Na stolne ljudi je našlo smrt v mrzlih vodah Richelieujeve reke. Kakor po čudežu pa se je rešil Burney. Toda od tedaj je bil njegov um omračen. Govoril je vedno o rdeči luči, odprtem mostu in o vlaklu v Richmond. Pred kratkim so našli starega moža mrtvega. Zadnje žrtev nesreče na Richelieujevi reki ni več.

ŠIRITE KATOLIŠKO ČASOPISJE!

48 velikih ameriških pomorskih bombnikov z 290 možmi posadke je odletelo te dni na polet iz San Diego v Kaliforniji v Seattle v državi Washington. 1200 milj dolgo pot so letala preletela »rečno, ne da bi bila med potjo le enkrat pristala.

IVANHOE

St. 173.

Samotar in kralj

»Kaj, jaz da bi jo bil pobrisal?« je kričal norec. »Ali je kdo že kdaj slišal, da bi se bila nespamet ločila od hrabrosti? Tukaj leži moj plen, konj modrega viteza, ki sem ga pobil s temle mečem. Ko bi bil vsaj še njegovemu gospodarju mogel nakloniti isto pot, ki jo je moral iti njegov konjiček. Vendar sem se v tistem rogovljenju tod okoli moral potruditi malo na stran, ker norčev jopič nikakor ni primerna bojna oprava. Zato pa sem s temle rogom druge poklical na napad.«

»Da, tako si storil, moj stari, in dobro si storil. Zato pa boš tudi nagrajen.«

Tisti hip pa se je iz vrst zelencev zaslišal žalosten stok, ki je prosil milosti. Veseli samotar je na kolenih pridrsal pred kralja in vzdihoval: »Jaz nesrečnež! Jaz, ki sem razlil kraljevsko veličanstvo! Nič drugega ne prosim, kakor milostnega oproščenja, preden me odvedejo na vislice.«

Besede so bile dovolj odkritosrečne in možev obraz je bil silno resen. V očeh pa se mu je poigraval vesel smeh. Zato ga je tudi kralj smeje vprašal: »Ali se morda bojiš, menišek, da bo tvoj škof zvedel, kako čudno se včasih vedeš. Vendar bodi miren, angleški kralj nikdar ne izda skrivnosti, ki se mu jih je kdo spovedal pri vrču vina.«

En teden po Češkoslovaški

V času, ko je Češkoslovaška v središču svetovnega zanimanja in se je svetovni politični položaj prav ob njej zaostri do napetosti, za las podobni ob pričetku svetovne vojne, pa se zopet ob njihovi uvidevnosti in odločnosti dne 21. maja uravnaval v smislu evropskega mira, je človek vesel, če mu je dano, da prav v takem zgodovinsko pomembnem času obišče deželo, s katero je trepetal za njeno usodo in se zdaj veseli njene zmage. In zato ni bilo oklevanja, ko je prišlo nanagloma od češkoslovaškega trgovskega ministrstva ljubeznivo vabilo na naš list, naj pošlje svojega dopisnika na razstavo Turistične Male zveze ter da si kot gost ogleda z drugimi jugoslovanskimi ter romunskimi tovariši najvažnejše turistične kraje sosedne države, povezane z našimi državami v prijateljsko trozvezo.

Iz plakata k razstavi praškega baroka: Alegorija sonca

Ne mislim opisovati poti preko bivše Avstrije, ki se v ničemer ne razlikuje od prejšnjih voženj — le v uniformah uradnikov —, toda ko smo prišli v polnočni uri na Horné dvorište, smo ohenem s »plaznece« zaslutili tudi novo ozračje. Toda v pričakovanju vojaško zastražene postaje smo se začudili, ko nismo videli nikjer — češkoslovaškega vojaka. Kje je fronta, če ne tu na meji države? Kje je obramba?

Kje je fronta? V Pragi, kamor smo prišli v jutranjih urah, nas pozdravijo slavoloki in zastave, slavno postopajoča mesta, zbiranje ljudi, sveža jutranja ura s prebujajočimi se življenjem, okrašene izložbe, zlasti pa čudoviti Vaclavski trg z novim »drevedoredom« visokih mlajev, na katerih vzhajajo ponosno državne zastave. Stopili smo v mesto, pripravljajoče se na sokolske dni, ki naj pokažejo letos bolj kot kdajkoli prej voljo po ohranitvi države, po brambri domovine za vsako ceno.

Ta namen imajo ti slavnostni dnevi, ki se začnajo sedaj in ki bodo tvorili okvir našemu bivanju v Češkoslovaški. Vzgojiti hočejo predvsem v mladini dobrega državljanja, ki bo sam iz sebe od prvi priliki čutil svojo narodno dolžnost: odzvati se klicu domovini in vstopiti v stražo njenih mej. To je prvenstveni namen teh dni, ki so dobile odziva tudi pri nasprotnih organizacijah, da so se njihovih prireditelj vsaj s simbolnimi zastopstvi udeležile. In tako nas je v Pragi pozdravil ta živi narodni duh, zvestoba državi v nevarnosti in miru, ki nam je glasno zaklical v odgovor na naše vprašanje: Tu je fronta, živa fronta — tu je ena vojska te obrambe!

O treh razstavah

Ne mislim na tem mestu podrobneje pisati o teh razstavah in njihovemu pomenu in vrednosti, kajti ne dopuščam mi tega ne čas niti prostor, toda opozoriti bi hotel vsakega obiskovalca Prage, ki jo bo obiskal v teh mesecih, na tri razstave, ki so tudi za nas velpomembne. To so: razstava znamenitih osebnosti iz češke zgodovine, razstava baroka v Wallensteinovi palači in razstava baročnih knjižnih ilustracij v stari univerzi v Klementinu. Ne morem se razpisati o vseh teh treh kulturnih prireditvah prve vrste, o čemer pa upam, da bom še našel priložnost drugje, samo naznačil bi v teh kratkih zapiskih njihovo vsebino in pomen. Prav v času novega vzhajanja narodne ideje in potrebe po čim bolj živi državljanski zavesti, državniskem in kulturnem delu za domovino, za rast in povzdig v vseh smereh in vseh panogah, ima razstava o znamenitih možeh če-

ške zgodovine svoj poseben vgojni pomen, namenjen predvsem šolam in sokolstvu, ki obiskuje v teh dneh Prago. Od najstarejših kipov sv. Vavčava, preko fresk srednjega veka, predstavljajoče Premyslovce, slik čeških kraljev in njihovih kipov (Karel IV., Vavčav IV.) preko husitskih vojsk, ponazorjenih s prvimi portreti enookkega Žižke, ohranjenimi v zidovih Tabora, slik, predstavljajočih dogodke iz zgodovine z odločujočimi osebami v središču (Ilus, Podjebradski itd.), pa preko plemičev iz protireformacijske dobe z Wallensteinom na čelu, v čudovitih kipih baročnih umetnikov (Braun) pa vse do najnovejšega časa, ki ga predstavljajo umetniki Myslbek, Stursa, Švabinský in drugi s portreti in kipi pesnikov Vrchlického, Čecha, Březina, državnikov Masaryka, Rašina, Štefánika itd. itd., od začetka do konca, vse dobe, so ta zbrane in predstavljene ter ponazorjene z umetniške in kulturno-zgodovinske pomembnostne strani. Tu človek lahko študira slog umetniškega ustvarjanja preko vseh dob, ali pa si oživlja le zgodovinske postavbe, da si jih nazorneje vtisne v spomin in tesneje zaživi z njihovim delovanjem. In ko si ogleda in prisvoji zaklade te razstave, si lahko v sosednjem hodniku mimogrede in zastojno ogleda še stalno razstavo slikarjev modernistov iz kluba »Mánes«, kjer bo ob Janušku in še bolj ob Sychri lahko videl vzniki in vzor našemu Kregarju: prav iste barve in isti iracionalizem. Nasprotno pa — tudi samo mimogrede omenjam — kažejo priznani umetniki, ki razstavljajo v teh slavnostnih dneh v informacijski pisarni sokolskega zleta, zopet težnjo po figurativnem slikanju, da, celo po skupinskih prizorih in naravnost batalističnih zbornih kompozicijah. Praga tako že ni več kubistična v umetnosti, temveč prehaja že v nekaj klasičistični realizem. Zdi se mi, da je to nov slog, ki se zdaj tam poraja.

Še zanimivejša pa je razstava praškega baroka, ki je resnično svetovnega pomena in naravnost revolucionarna za češko znanost in za češkega duha. Ob dvajsetletnici države l. 1938 stoji vsa češka kulturna javnost v znamenju nekega tako preganjenega baroka: v njem so zgodovinarji odkrili rojstvo novega češkega nacionalizma ter so v jezuitu Balbinu gledali celo Masarykovi pristaši (Papoušek) Masarykovega predhodnika, kar me prepušča samo o resnični veličini tega latinsko pišočega domoljuba, ne pa o resničnosti idejnega predhodništva. Zdjaj izhajajo velike knjige o baročnih kiparjih (o Braunu), o literarnem baroku (Vašica, Bitnar), o ustanavljanju se posebne stolice za baročno dobo, avangardistična gledališča študirajo baročne gledališke igre in jih celo dajo filmati. Zadnjih 14 dni meseca junija so bili izključno posvečeni praškemu baroku v vseh smereh: razstava kipov in slik ter knjižnih ilustracij bo sicer odprta še ves september, toda gledališke predstave v vrtu tragičnega Wallensteineta ter godbene prireditve istotam in še v vrtu Černinove palače ali arkadah božjopetnega samostana Loreto, so vsak dan v tem času napolnjevale program umetnostnega občinstva. Nanovo so oživele ljudske igre, kramarski nastopi (E. F. Burian), jezuitska drama, Shakespeare in Mozart, cerkvena glasba, ki se je dajala tudi v tej priliki v baročnih cerkvah (sv. Mikulaš na Mali strani). Literarno zgodovinsko društvo je priredilo ciklus predavanj o svetovnem in domačem baroku, o katerem so govorili prof. Pražák, Vašica, Bitnar, Výskočil, Kar: lista — najboljši poznavalci in pionirji novega zanimanja za barok. Nad vse pa se dviga prireditelj »Umetnostne besede«, ki je v baročnih dvorinah Wallensteinove palače napolnila 14 dvoran ter poleg tega še hodnike in vrt s slikami in kipi praškega baroka, to se pravi — niti ne češkega, še manj seveda češkoslovaškega. S tem bogastvom gradiva, predstavljajočega baročno Prago, je podan ne samo dokaz, temveč tudi potrdilo, kar vidi obiskovalec Prage na prvi pogled, da je osnovna umetniška nota tega čudovitega mesta protireformacijski barok, tako nekako kakor tudi Ljubljane (cerkve). Toda, če je še pred leti šla težnja dobe za tem, da se Praga reši čim prej te »sramote«, je zdaj zmagal nasprotno stališče: ohraniti čim več spomenikov te dobe, ki po čudnem zgodovinskem paradoksu postaja slavna in svetla: doba, v kateri so tuje zagospodovali Čehom politično in kulturno, o kateri se je govorilo kot o koncu Bohemije, ta doba je odprla nasprotno po ekskluzivni husitski gotiki zopet okno v svet, dvignila češko kulturo v evropsko sodobnost, s poudarkom plemišva ustvarila razmah likovne umetnosti, ki so jo plemiči sicer importirali iz tujine, pa so se ti umetniki popolnoma asimilirali češkemu duhu in celo počeli, tako da si jih zdaj oni prisvajajo, tudi duhovno, ne samo regionalno. In tudi plemišvo, dasi je bilo videti raznarodno, je gojilo mržnjo do habsburžanov. In iz te mržnje je pognala v tem času iz jezuitskih vrst najlepša domorodna misel, ljubezen do češkega jezika in češke preteklosti. S tem je preporod premaknjen v protireformacijo ter ni več izključno pridobitev sveteljencev, ki so veljali tudi pri Čehih za tako

zvane »narodne preporoditelje«. Pa tudi tuja baročna umetnost je dobila tla v češki duševnosti ter je postala umetniški izraz češkega ljudstva, v katerem se izživlja še danes. Tako je barok najbolj narodna umetnost, pa tudi umetnost, ki je na čeških tleh ustvarila z umetniki Braunom, Brokovom, Hartmanom, Reinerom, Widmannom in drugimi najlepša umetniška dela, ki so zdaj razstavljena in učinkujejo resnično kot odkritje. Človek je premagan od bogastva in lepote teh kipov in ogromnih platen, ki predstavljajo skrajno razgibanost v gestah in v menjavi svetlobe ter ogromnost s svojimi dimenzijami (Braunov kip sv. Onufrija, ali Brandlova podoba »Marijino Vnebovzetje« — 6 m visoka) Se posebno pa privlačijo mali hišni kipi po svoji fini izdelavi in globoki notranji ekspresivnosti, ki so — kot pravijo — prava odkritja tudi za češke znanstvenike. Množina in kvaliteta te umetnosti je tako ogromna in tako sodobna, da človek postane že prepoln vtisov in prepoln lepote ter ne more več slediti podrobnemu opazovanju. Ta razstava sama je vredna, da bi šel človek zaradi nje v Prago, ne samo, da bi spoznal resničnost in vsebino epiteta »Baročna Praga«, kakor jo je krstil Arne Novak, temveč tudi, da bi se naučil kaj za domačo potrebo. In potrebo podobne razstave čutimo zdaj ob Čehih še bolj.

Zahodno-češka zdravilišča

Češkoslovaška nima morja ter je tako izrazito celinska država. Njeno morje je — naše morje, modri Jadran, kamor tako radi pohite, kadarkoli jih pot privede v našo državo, kjer so kakor doma. Zato pa imajo nebroj zdravilnih kopeli, letnih zdravilišč, ki pomenijo poleg rud njihovo največje bogastvo, saj je Češkoslovaška »dežela mineralnih vod«. Tatre in zdravilišča — to je češkoslovaška turistična privlačnost, ki privabi na tisoče in tisoče tujcev v njihovo državo. Vrelci nudijo zdravilno moč, kraj pa z razkošnim komfortom prijeten odpočitek in letovišče.

Najslavnejša zdravilišča s svetovnim imenom leže v zapadni Češki na ozemlju kompaktno nemške manjšine. Z lepim avtobusom potniške pisarne »Cedok« smo brželi po betonirani cesti 120 km mimo srednjeveškega gradu Karlštejn in Berouna v Plzen, kjer smo sicer videli veliko pivovarno, obiskali pa le pivo v najbližji restavraciji, in prišli kmalu v eno najslavnejših kopališč Marijine Lázně, znane svetu bolj pod imenom Marienbad. Človek na postaji ne ve, da ti gozdovi krijejo veličastno mesto s kraljevskimi hoteli, kjer so bili gosti že vse kronane glave v Evropi, pa tudi maharadže iz oriente niso redki obiskovalci. Po klanjih in vzpetinah se vije širok trg z visokimi klasicističnimi in secesionističnimi hoteli, v katerih so bili gosti tudi že naši vladarji in ministri. Po lepi cesti se vijejo med gozdovi mimo vrelcev k gozdni restavraciji »Krkonoš-Rübezahl« s krasnimi parki, posejanimi z glinastimi pravilničnimi skupinami, ki jih občudujemo otroci. Nad 40 vrelcev teče v tem hribovitem svetu, največji je pri Křiževí kolonadi, kjer je na večer velika promenade gostov, ki si tu zdravijo srce, ledvice, sladkorno bolezen, krvne nemire, debelost itd. Poleg hotelov je tam tudi glavna koncertna dvorana s plesno dvorano, kjer je včasih sprejemal cesar Franc Jožef I. In ko smo videli spomenik Goetheja, smo se spomnili njegovih »Marienbaderlegende«, njegove najlepše starčevske ljubezni do mlade Friderike, ki je — kot pravijo — še na stara leta hodila sem in obnavljala ljubezen pesniškega kralja. Videli smo bogato rusko cerkev in se spomnili romanov Turgenjeva in Dostojevskega, ki opisujeta ruske plemiče, ki so trtili čas in denar po teh letoviščih, kjer se pripoveduje, da so dajali samo napitnine — po tisoč rubljev. Zdjaj pa morda prav kakšen tak »kralj« služi v teh hotelih za vratarja, kdo ve? Toda — Marijanske lazne so skoraj izumrle — če je v mestu nad 10.000 postelj za tujece, jih je zdaj vsaj štiri petine praznih: politične razmere zadnjih mesecev strasne goste pred posetom. »Ein Führer, ein Volk, ein Gast«, smo slišali tu najnovejši pregovor, ki čuva v sebi precej resnice, dasi ne utemeljene. Nikjer nismo videli vojaka in vse ozračje je bilo mirno kot — pred viharjem, ali po njem? Prepričani smo, da po njem.

Iz Marijinih Lázní nas je peljal avtomobil preko Cheba-Eger, mesta Wallensteinove smrti in smrti dveh nacionalno socialističnih mladencev, ki sta privedla pred mesecem napetost do največje ostrine, v Františkově Lázní - Františkově Lázní, na sami meji države. Naš hotel, ki ima kraljevsko ime in v katerem so stanovali od pokojnega angleškega kralja pa do največjih filmskih zvezdnikov vse vrste mogotci sveta, ima samo 11 gostov. V mestu vlada mir, le mi smo se zvečer v »županovi pivnici« razgovorili z direktorjem zdravilišča g. Münichsdorferjem,

Likovno razstavo pa dopolnjuje v krasni zrcalni dvorani najlepše baročne stavbe — jezuitskega kolegija Klementina, zdaj univerze, razstava baročnih knjižnih ilustracij. V eni dvorani in dveh stranskih so razstavljene knjige iz tega časa, pisane večinoma v latinščini, nemščini, pa tudi češčini, ki pa so izšle v »bibliofilski obliki« (danes bi veljale za takol) ter z lepimi bakrotiski, ki pomenijo svojo vrednoto. Odlikujejo se knjige jezuita Balbina, ogromni zgodovinski kompandiji, ter pesmarice in knjige, ki jih je izdal grof Špork glavni mecen tistega časa in tudi že — krivoverec, vežoč tako to dobo z naslednjim prosvetljenstvom. Posebni oddelek pa tvorijo zemljepisne mape tistega časa, lepo okrašene z baročnimi titani in alegorijami, ter doktorske diplome z vsebino jezuitske disertacij, predstavljajoče baročne svetnike (sv. Janeza Nep., sv. Vavčava). Sem bi spadale tudi razne podobice, ki pa niso prišle v poštev gotovo zaradi velikih množin. S to razstavo dobi človek pogled v knjižno produkcijo tega časa, ki je veliko skromnejša kot likovna, dočim v okrasitvi ne zaostaja. To je torej tudi razstava »lepe« baročne knjige.

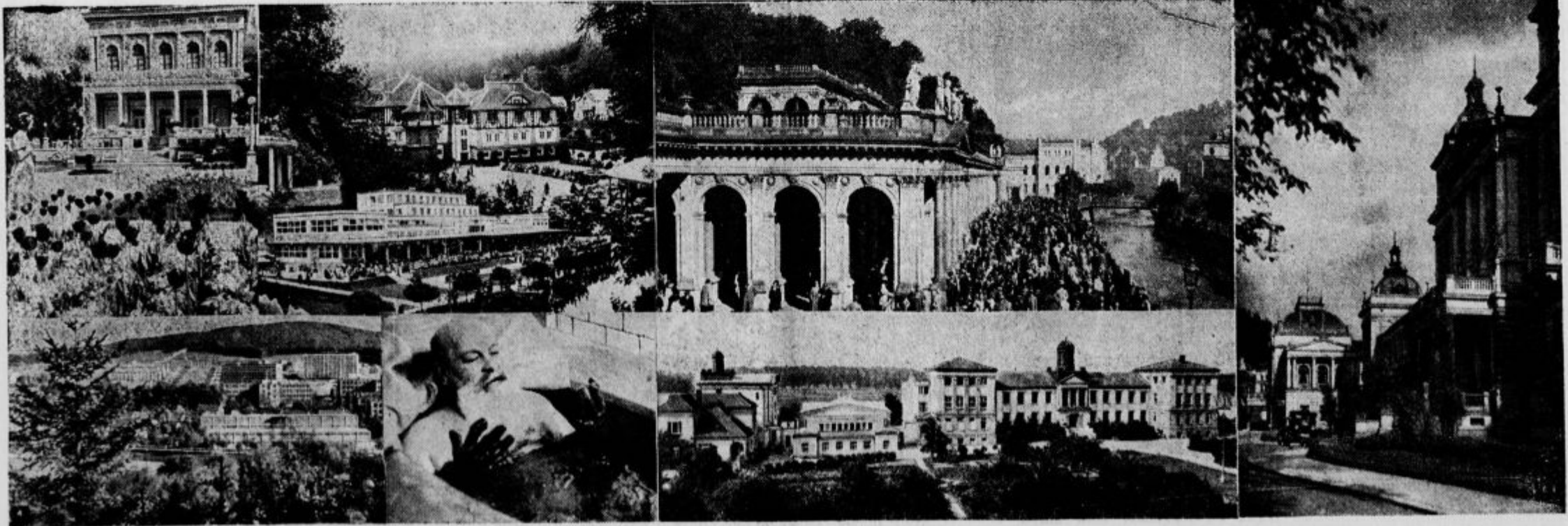
Ta razstava nam glasno potrjuje, kar je potrdila že svetovaelavska razstava iz leta 1929, da češko narodno »dušac« ne napolnjuje samo husitska tradicija, ki je bila pred vojno tako poudarjena v geslu »Kdor Čeh, ta husit!« temveč da je še globlje v ljudski plasti in tudi v kulturo šla svetovaelavska tradicija, ki se nanovo oživlja v sedanjem času in si je priborila tudi priznanje kulturnega dela. Zdjaj je nihče več ne taji, temveč je upoštevana vsaj v zgodovini.

ki je mnogo let služil v naših krajih in prehodil vso našo domovino ter si jo do podrobnosti ohranil v spominu. Drugi dan smo si ogledali svetovne kopeli, ki so resnično edinstvene na svetu, saj imajo vrelce, ki obsega največ Glauherjeve soli na svetu in je 92 m globok. Zdravilišče je svetovno znano za živčne, krvne, želodčne in vsakovrstne ženske težave, tudi proti neplodnosti, poleg tega pa nudijo krasne sprehode ter spadajo med najlepša letovišča. Toda nas je zanimala tudi atmosfera v mestu, kjer smo videli knjižarne z izključno hitlerjansko literaturo. Šli smo mimo spominske deske, kjer je prebil pesnik grof Anastazij Grün, naš znani rojak. Videli smo gledališče, videli pa tudi edinstveno kopališče šote, ki je rajsko za zdravilno kopel, specialnost Marijinih Lázní.

Toda, ker smo imeli v programu še Karlovy Vary - Karlsbad, smo morali kmalu oditi zopet preko Cheba, kjer smo si ogledali zanimivo grajeno mesto s starimi hišami iz Wallensteinovih časov, stopili na dvorišče Wallensteinove palače, zdaj muzeja, kjer ga je zadel smrt, smrt, o kateri je zgodovinar Pekač mnenja, da pomeni za češko zgodovino večjo katastrofo, kakor pa bitka na Beli gori! Spominjali smo se literarnih likov tega tragičnega mogočnjaka, kakor so ga opevali Schiller, Däubler, Dürich in še in še in citirali »njegove« zadnje besede o »dolgem, dolgem snu«, ki bi si ga ta hip marsikdo želel v pomanjševalni obliki.

Karlovy Vary, ležeči v kotlini med gozdnatimi hribi, so pač najbolj znane svetovne tople slatinske zdravilišče. Saj ima voda ponekod tudi 72 stopinj vročine. Morda so Marijanske lazne bogatejše in elegantnejše, toda Karlovy Vary so bolj znani in popularnejši ter tudi cenejši. Toda največji hotel v bivši Avstriji je stal prav tu ter je to ponosni »Imperial« na griču nad mestom, ki ma tako zares zavidljivo vredno lego. Človek potuje skozi vse stavbe kopališča in se čudi modernim napravam proti revmatičnim boleznim, proti motnjam krvnega obtoka, arteriosklerozi in srčni angini, proti vsem boleznim, ki jih tu s pomočjo vode zdravijo s masažami, inhaliranjem, električnim parenjem itd. V najmodernejšem oddelku je obratovodja g. Fritsch, ki je rodoljubljancin in se svojih sošolcev še prav rad spominja. Ob glavni kolonadi je bilo vsa leta ogromno ljudi, ki so, sprehajajo se, pili znano »Karlsbadsko« grenčico — toda letos jih je neprimerno manj in razpredelnica na steni v glavni kolonadi, ki kaže zgodovinski razvoj obiska, bo letos občutno padla, kakor je padla vsakdar ob kritičnih časih. »Ta razpredelnica« je najboljši politični termometer, je nam razlagal vodja propagandnega oddelka. Krasna pa je okolica, ki smo jo gledali z razglednika, kamor nas je potegnila vzpenjača 550 m visoko na Kudlichwarta, odkoder smo videli vso okolico, kjer se je sprehajal svoj čas Beethoven, Mickiewicz, ki imata spomenike v mestu in še drugi politično mogočnejši možje. Karlovy Vary pa so tudi središče češke porcelanske industrije in človek ne more mimo lepih izlozb, da se ne bi zanimal za lepoto tega krhkega posoda. Ob mogočnem orjaškem izvirku, ki vrže vsako minuto 2000 l tople slatine v zrak in iz katerega pridelujejo letno 200.000 kg znane »Karlsbadske« soli, smo se poslovlili in se odpeljali preko gričevja, kjer je nas tu ali tam kdo pozdravil z dvignjeno roko, nazaj v Prago, odkoder smo se drugi dan odpravili na nova pota. td.

(Dalje prihajajo nedeljo).

Češkoslovaška slatinska zdravilišča. V zgornji vrsti: Františkově Lázně, Luhačovice, Karlovy Vary, Mariánské Lázně. — V spodnji vrsti: Podjebrady, Bolnik in Blatni kopeli. — Baťov Zlín.

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjski oglasi 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlina vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Kuhinjska blagajničarka
išče službo. Naslov pove
uprava »Slovenca« pod
št. 10737. (a)

Absolvent kmetijske šole
vojaščin prost, želi ka-
krasnokoli službo. Naslov
v upravi »Slov.« pod št.
10771. (a)

Vrtnar
z znanjem več jezikov —
išče službo. Gre tudi kot
sluga. Naslov v upravi
»Slovenca« pod št. 10708.

Služkinja
vajena boljše kuhe, vseh
hišnih del, išče službo ta-
koj. Cenj. ponudbe upra-
vi »Slovenca« pod »Prid-
na in poštna 22« 10736.

1000 din dan osebi
ki mi preskrbi stalno
službo moške krojačice
ali kaj primerne. Ponu-
dube v upravo »Slov.«
pod »K. K.«

Trgovska pomočnica
pridna, poštena, vajena
tudi gostilne, išče službo
na deželi ali v mestu. —
Naslov v upravi »Slov.«
pod št. 10816. (a)

Pridno dekle
z več let službe v žup-
nišču, ki zna nekaj ku-
hati, gre stari kuharici
v pomoč v župnišče. Na-
slov v upravi »Slovenca«
Maribor, št. 1052. (a)

Trgovski pomočnik
mlajša moč, z znanjem
nemščine, išče službo, po
možnosti takoj, v mestu.
Ponudbe podružnici »Slo-
venca« Trbovlje pod »Do-
ber prodajalec« št. 10657.

Mož srednjih let
z lepo pisavo, znanjem
nemščine, vajen vsakega
dela — želi kakršnokoli
službo. Cenj. ponudbe v
upravo »Slov.« v Maribo-
ru pod »Zanesljiv« 1047.

Čevljarski pomočnik
išče službo. Vešč priko-
rjevanja, štepanja in tu-
di ostalega izdelka, pre-
vzamem tudi delo na
stroju. Naslov v upravi
»Slovenca« pod št. 10861.

Natakarica
poštena in značajna, išče
stalno mesto. Vzame tu-
di gostilno na račun. —
Zmožna kavčije. Ponudbe
v upravo »Slovenca« pod
»Poštena in zanesljiva«
št. 10668. (a)

500 din nagrade
dam tistemu, ki mi pro-
skrbi kakršnokoli službo
v skladišču, pisarni itd.
Zmožna kavčije. Ponudbe
v upravo »Slovenca« pod
»Takojšnja nagrada« št.
10667. (a)

Trgovski pomočnik
vsestransko verziran —
išče namestitev v kate-
rem koli podjetju ali tr-
govini. Nastop takoj ali
pozneje. Ponudbe poslati
upravi »Slovenca« pod šif-
ro »Slovenski fant« št.
10727. (a)

Mlada moč
zmožna voditi knjigovod-
stvo, želi dobiti službo v
trgovini z meš. blagom v
Ljubljani ali v okolici
Ljubljane in Kamnika. —
Cenj. ponudbe v upravo
»Slov.« pod šifro »Pošte-
na in zanesljiva« 10820.

Šivilja
pomočnica, delavna, po-
štena — išče zaposlitve;
vajena kuhe, opravljanja
vseh hišnih in vrtnih del,
zato gre tudi k majhni
družini v pomoč. Ponu-
dube upravi »Slovenca« Ma-
ribor pod »Zanesljiva«
št. 1086. (a)

Iščem službo
oskrbnika, ekonomu ali
upravitelja večjega po-
sestva, ki želi dobiti hišnika
najraje na štajerskem pa
tudi drugod v državi.
Kdor potrebuje tako moč,
prosim naslov v upravo
»Slov.« pod »Zmožen« št.
10812. (a)

Službo dobe

Kleparskega pomočnika
sprejemem. Senčur št. 31.

Modistko
sprejme Ivanka Stegnar,
Stritarjeva 9. (b)

Podkuharico
sprejme takoj Officirski
dom v Ljubljani. (b)

Iščemo hišnika
za 1. avgust. Kranj, Ko-
krško predmestje. (b)

Gostilničarsko kuharico
samostojno, sprejme za
takoj gostilna Stari Ma-
yer, Kranj. (b)

Mlajši pomožni delavec
se sprejme. — Ponudbe
upravi »Slovenca« pod
»Zanesljiv« št. 10669. (b)

Mizarskega pomočnika
dobrega, sprejemem takoj.
Drnovšek Franc, strojno
mizarstvo, Zagorje. (b)

Krojaškega pomočnika
dobro izurjenega, takoj
sprejemem. Dolinšek Ka-
rel, Mokronog. (b)

14letno dekle
pošteno, v pomoč pri
kmetiji, sprejemem. Ber-
nik, Tehovec 5, Medvode.

17—19 let starega fanta
poštenega, vajenega ko-
nja in za raznašanje kru-
ha — sprejemem. Pekarna
Vidic, Jesenice. (b)

Dva mizarska pomočnika
sprejemem takoj proti do-
bri plači za stalno. Ma-
tjaž Edvard, Glinek 10,
Škofljica. (b)

Prvovrstne krojače
za velike moške kose
sprejemem v stalno delo
konfekcija »Elite«, Ljub-
ljana, Prešernova 7. (b)

Trgovske potnike
splošno uvedene, kateri
lahko položijo jamstvo za
kolekije — potrebujemo.
Vsakomur potrebno. Iz-
reden zaslužek. Ponudbe:
»Vir«, Sv. Lovrenc, Drav-
sko polje pri Ptuj. (b)

Mesarski pomočnik
vojaščin prost, prijazen,
do 25 let star, ki ima
veselje do razvažanja
mesa po deželi, dobi ta-
koj službo. Predstaviti se
osebno do 12. VII. 1938.
Jamnik Franc, mesar in
prekajevalec, Kranj. (b)

Vzgojiteljica
z maturo realne gimna-
zije se sprejme k sred-
nješolskim otrokom. —
Prednost imajo one, ki
so že službovale in ki
obvladajo nemški jezik.
Nastop 1. septembra. —
Ponudbe pod »Goli« po-
što ležeče Sv. Janez ob
Bohinjskem jezeru. (b)

V vseh okrajih
naše države otvarjamo
skladišča za hitro oskrbo-
vanje našega, v množini
potrebne, brezkonku-
renčnega monopolskega
predmeta. — Sprejemno
sposobne voditelje pro-
dajnih skladišč. Potreben
kapital 10.000 din. Osebe,
katere reflektirajo na
stalno in sigurno eksis-
tenco in na zelo dober
mesečni fiksní zaslužek,
naj pošljejo obširne, čit-
ljivo pisane ponudbe z
navedbo točnega naslova
na Publicitas, Zagreb,
pod 50308. (b)

Tekstilna tovarna
v okolici Ljubljane
sprejme

absolventa tekst. šole,
manufakturista
srednjih let, tor

kurjača
Vsi morajo biti jugoslov.
državljeni. — Reflektira
se na solidne, prvovrstne
moči. — Pismene ponu-
dube v upravo »Slovenca«
pod »Stalno mesto« 10819

Izurjene šivilje
za pletenine — sprejme
Kos, Zidovska ulica 5,
Ljubljana. (b)

Ključavničar, pomočnika
pridnega in poštepega —
sprejemem. — Ponudbe:
G. Gradt, Celje. (b)

Dve izurjeni pletilji
in učenko sprejme plet-
arna Vezjak, Maribor,
Splavarska 6. (b)

Čevljarskega pomočnika
takoj sprejme Bitenc Jo-
že, Predosije št. 3, pošta
Kranj. (b)

Kuharica
sposobna in varčna, se
sprejme takoj v službo.
Ponudbe na: Razvoj, Do-
brepolje. (b)

Entlarico
izvežbano v izdelavi plet-
enin, sprejemem. Naslov
v upravi »Slovenca« pod
št. 10778. (b)

Služkinjo
samostojno, pridno, po-
šteno za vsa hišna dela
sprejemem takoj. Ponudbe
v upravo »Slovenca« pod
»Dobra služba, odrasle
osebe« št. 10856. (b)

Trgovsko pomočnico
izurjeno trgovine kuhinjs-
ke posode, stekla, por-
celana, sprejemem. Ponu-
dube upravi »Slovenca« Ma-
ribor pod »Perfektna« št.
10749. (b)

Kmečko dekle
se želi izučiti v boljši
trgovini za trgovca (z
vso oskrbo, hrana, sta-
novanje). Ponudbe pro-
sim na: Domitrovič, lon-
dar, Orešje, Klanjec. (v)

Vajenka
za trgovino z mešanim
blagom, pošteno in prid-
no, sprejemem. Fr. Rotar,
Tržič. (v)

Vajenca
močnega in zdravega, z
mešč. šolo ter znanjem
nekoliko nemščine, sprej-
mem v trgovino z meša-
nim blagom. Vsa oskrba
v hiši. Ponudbe upravi
»Slovenca« Maribor pod
šifro: »Trgovina — indu-
strijski kraj 1032«. (v)

Učenec
se takoj sprejme. Jezer-
nik Ivan, sobo-črkoslikar
in pleskar, Domžale. (v)

Iščem
pekovskega vajenca in
raznašalca s kolesom ali
brez. — Steiner Radivoj,
Ježica 91. (v)

Vajenko
za trgovino z mešanim
blagom, pošteno in prid-
no, sprejemem. Fr. Rotar,
Tržič. (v)

Vajenca
močnega in zdravega, z
mešč. šolo ter znanjem
nekoliko nemščine, sprej-
mem v trgovino z meša-
nim blagom. Vsa oskrba
v hiši. Ponudbe upravi
»Slovenca« Maribor pod
šifro: »Trgovina — indu-
strijski kraj 1032«. (v)

Učenec
se takoj sprejme. Jezer-
nik Ivan, sobo-črkoslikar
in pleskar, Domžale. (v)

Iščem
pekovskega vajenca in
raznašalca s kolesom ali
brez. — Steiner Radivoj,
Ježica 91. (v)

Vajenko
za trgovino z mešanim
blagom, pošteno in prid-
no, sprejemem. Fr. Rotar,
Tržič. (v)

Vajenca
močnega in zdravega, z
mešč. šolo ter znanjem
nekoliko nemščine, sprej-
mem v trgovino z meša-
nim blagom. Vsa oskrba
v hiši. Ponudbe upravi
»Slovenca« Maribor pod
šifro: »Trgovina — indu-
strijski kraj 1032«. (v)

Učenec
se takoj sprejme. Jezer-
nik Ivan, sobo-črkoslikar
in pleskar, Domžale. (v)

Iščem
pekovskega vajenca in
raznašalca s kolesom ali
brez. — Steiner Radivoj,
Ježica 91. (v)

Vajenko
za trgovino z mešanim
blagom, pošteno in prid-
no, sprejemem. Fr. Rotar,
Tržič. (v)

Vajenca
močnega in zdravega, z
mešč. šolo ter znanjem
nekoliko nemščine, sprej-
mem v trgovino z meša-
nim blagom. Vsa oskrba
v hiši. Ponudbe upravi
»Slovenca« Maribor pod
šifro: »Trgovina — indu-
strijski kraj 1032«. (v)

Učenec
se takoj sprejme. Jezer-
nik Ivan, sobo-črkoslikar
in pleskar, Domžale. (v)

Iščem
pekovskega vajenca in
raznašalca s kolesom ali
brez. — Steiner Radivoj,
Ježica 91. (v)

Služkinjo
samostojno, pridno, po-
šteno za vsa hišna dela
sprejemem takoj. Ponudbe
v upravo »Slovenca« pod
»Dobra služba, odrasle
osebe« št. 10856. (b)

Trgovsko pomočnico
izurjeno trgovine kuhinjs-
ke posode, stekla, por-
celana, sprejemem. Ponu-
dube upravi »Slovenca« Ma-
ribor pod »Perfektna« št.
10749. (b)

Kmečko dekle
se želi izučiti v boljši
trgovini za trgovca (z
vso oskrbo, hrana, sta-
novanje). Ponudbe pro-
sim na: Domitrovič, lon-
dar, Orešje, Klanjec. (v)

Vajenka
za trgovino z mešanim
blagom, pošteno in prid-
no, sprejemem. Fr. Rotar,
Tržič. (v)

Vajenca
močnega in zdravega, z
mešč. šolo ter znanjem
nekoliko nemščine, sprej-
mem v trgovino z meša-
nim blagom. Vsa oskrba
v hiši. Ponudbe upravi
»Slovenca« Maribor pod
šifro: »Trgovina — indu-
strijski kraj 1032«. (v)

Učenec
se takoj sprejme. Jezer-
nik Ivan, sobo-črkoslikar
in pleskar, Domžale. (v)

Iščem
pekovskega vajenca in
raznašalca s kolesom ali
brez. — Steiner Radivoj,
Ježica 91. (v)

Vajenko
za trgovino z mešanim
blagom, pošteno in prid-
no, sprejemem. Fr. Rotar,
Tržič. (v)

Vajenca
močnega in zdravega, z
mešč. šolo ter znanjem
nekoliko nemščine, sprej-
mem v trgovino z meša-
nim blagom. Vsa oskrba
v hiši. Ponudbe upravi
»Slovenca« Maribor pod
šifro: »Trgovina — indu-
strijski kraj 1032«. (v)

Učenec
se takoj sprejme. Jezer-
nik Ivan, sobo-črkoslikar
in pleskar, Domžale. (v)

Iščem
pekovskega vajenca in
raznašalca s kolesom ali
brez. — Steiner Radivoj,
Ježica 91. (v)

Vajenko
za trgovino z mešanim
blagom, pošteno in prid-
no, sprejemem. Fr. Rotar,
Tržič. (v)

Vajenca
močnega in zdravega, z
mešč. šolo ter znanjem
nekoliko nemščine, sprej-
mem v trgovino z meša-
nim blagom. Vsa oskrba
v hiši. Ponudbe upravi
»Slovenca« Maribor pod
šifro: »Trgovina — indu-
strijski kraj 1032«. (v)

Učenec
se takoj sprejme. Jezer-
nik Ivan, sobo-črkoslikar
in pleskar, Domžale. (v)

Iščem
pekovskega vajenca in
raznašalca s kolesom ali
brez. — Steiner Radivoj,
Ježica 91. (v)

Vajenko
za trgovino z mešanim
blagom, pošteno in prid-
no, sprejemem. Fr. Rotar,
Tržič. (v)

Vajenca
močnega in zdravega, z
mešč. šolo ter znanjem
nekoliko nemščine, sprej-
mem v trgovino z meša-
nim blagom. Vsa oskrba
v hiši. Ponudbe upravi
»Slovenca« Maribor pod
šifro: »Trgovina — indu-
strijski kraj 1032«. (v)

Učenec
se takoj sprejme. Jezer-
nik Ivan, sobo-črkoslikar
in pleskar, Domžale. (v)

Iščem
pekovskega vajenca in
raznašalca s kolesom ali
brez. — Steiner Radivoj,
Ježica 91. (v)

Vajenko
za trgovino z mešanim
blagom, pošteno in prid-
no, sprejemem. Fr. Rotar,
Tržič. (v)

Vajenca
močnega in zdravega, z
mešč. šolo ter znanjem
nekoliko nemščine, sprej-
mem v trgovino z meša-
nim blagom. Vsa oskrba
v hiši. Ponudbe upravi
»Slovenca« Maribor pod
šifro: »Trgovina — indu-
strijski kraj 1032«. (v)

Učenec
se takoj sprejme. Jezer-
nik Ivan, sobo-črkoslikar
in pleskar, Domžale. (v)

Iščem
pekovskega vajenca in
raznašalca s kolesom ali
brez. — Steiner Radivoj,
Ježica 91. (v)

Vajenko
za trgovino z mešanim
blagom, pošteno in prid-
no, sprejemem. Fr. Rotar,
Tržič. (v)

Vajenca
močnega in zdravega, z
mešč. šolo ter znanjem
nekoliko nemščine, sprej-
mem v trgovino z meša-
nim blagom. Vsa oskrba
v hiši. Ponudbe upravi
»Slovenca« Maribor pod
šifro: »Trgovina — indu-
strijski kraj 1032«. (v)

Učenec
se takoj sprejme. Jezer-
nik Ivan, sobo-črkoslikar
in pleskar, Domžale. (v)

Vajenci

Učenec
se takoj sprejme. Jezer-
nik Ivan, sobo-črkoslikar
in pleskar, Domžale. (v)

Iščem
pekovskega vajenca in
raznašalca s kolesom ali
brez. — Steiner Radivoj,
Ježica 91. (v)

Vajenko
za trgovino z mešanim
blagom, pošteno in prid-
no, sprejemem. Fr. Rotar,
Tržič. (v)

Vajenca
močnega in zdravega, z
mešč. šolo ter znanjem
nekoliko nemščine, sprej-
mem v trgovino z meša-
nim blagom. Vsa oskrba
v hiši. Ponudbe upravi
»Slovenca« Maribor pod
šifro: »Trgovina — indu-
strijski kraj 1032«. (v)

Učenec
se takoj sprejme. Jezer-
nik Ivan, sobo-črkoslikar
in pleskar, Domžale. (v)

Iščem
pekovskega vajenca in
raznašalca s kolesom ali
brez. — Steiner Radivoj,
Ježica 91. (v)

Vajenko
za trgovino z mešanim
blagom, pošteno in prid-
no, sprejemem. Fr. Rotar,
Tržič. (v)

Vajenca
močnega in zdravega, z
mešč. šolo ter znanjem
nekoliko nemščine, sprej-
mem v trgovino z meša-
nim blagom. Vsa oskrba
v hiši. Ponudbe upravi
»Slovenca« Maribor pod
šifro: »Trgovina — indu-
strijski kraj 1032«. (v)

Učenec
se takoj sprejme. Jezer-
nik Ivan, sobo-črkoslikar
in pleskar, Domžale. (v)

Iščem
pekovskega vajenca in
raznašalca s kolesom ali
brez. — Steiner Radivoj,
Ježica 91. (v)

Vajenko
za trgovino z mešanim
blagom, pošteno in prid-
no, sprejemem. Fr. Rotar,
Tržič. (v)

Vajenca
močnega in zdravega, z
mešč. šolo ter znanjem
nekoliko nemščine, sprej-
mem v trgovino z meša-
nim blagom. Vsa oskrba
v hiši. Ponudbe upravi
»Slovenca« Maribor pod
šifro: »Trgovina — indu-
strijski kraj 1032«. (v)

Učenec
se takoj sprejme. Jezer-
nik Ivan, sobo-črkoslikar
in pleskar, Domžale. (v)

Iščem
pekovskega vajenca in
raznašalca s kolesom ali
brez. — Steiner Radivoj,
Ježica 91. (v)

Vajenko
za trgovino z mešanim
blagom, pošteno in prid-
no, sprejemem. Fr. Rotar,
Tržič. (v)

Vajenca
močnega in zdravega, z
mešč. šolo ter znanjem
nekoliko nemščine, sprej-
mem v trgovino z meša-
nim blagom. Vsa oskrba
v hiši. Ponudbe upravi
»Slovenca« Maribor pod
šifro: »Trgovina — indu-
strijski kraj 1032«. (v)

Učenec
se takoj sprejme. Jezer-
nik Ivan, sobo-črkoslikar
in pleskar, Domžale. (v)

Iščem
pekovskega vajenca in
raznašalca s kolesom ali
brez. — Steiner Radivoj,
Ježica 91. (v)

Vajenko
za trgovino z mešanim
blagom, pošteno in prid-
no, sprejemem. Fr. Rotar,
Tržič. (v)

Vajenca
močnega in zdravega, z
mešč. šolo ter znanjem
nekoliko nemščine, sprej-
mem v trgovino z meša-
nim blagom. Vsa oskrba
v hiši. Ponudbe upravi
»Slovenca« Maribor pod
šifro: »Trgovina — indu-
strijski kraj 1032«. (v)

Učenec
se takoj sprejme. Jezer-
nik Ivan, sobo-črkoslikar
in pleskar, Domžale. (v)

Iščem
pekovskega vajenca in
raznašalca s kolesom ali
brez. — Steiner Radivoj,
Ježica 91. (v)

Vajenko
za trgovino z mešanim
blagom, pošteno in prid-
no, sprejemem. Fr. Rotar,
Tržič. (v)

Vajenca
močnega in zdravega, z
mešč. šolo ter znanjem
nekoliko nemščine, sprej-
mem v trgovino z meša-
nim blagom. Vsa oskrba
v hiši. Ponudbe upravi
»Slovenca« Maribor pod
šifro: »Trgovina — indu-
strijski kraj 1032«. (v)

Učenec
se takoj sprejme. Jezer-
nik Ivan, sobo-črkoslikar
in pleskar, Domžale. (v)

Posedstva

Lepe stavbne parcele
na Ježici naproday. Jožef
Herman, Ježica. (p)

Parcelo v izmeri 500 m²
na Kodeljevem, prodam.
Naslov v upravi »Slov.«
pod št. 10584. (p)

Stavbne parcele
pri postaji Škofja Loka,
poceni prodam. Polzve se
Suha 21, Škofja L

FOX

krema
je nedosegljiva
v kvaliteti, zato
jo kupuje vsak,
kdor šteti.

Vse dame kupujejo rade
svile za obleke, perile i. t. d. pri
I. Trpin-u, Maribor, Vetrinjska 15

Široki vozički naj-novejših modelov
Dvokolesa, motorji, trikotki
Po zelo nizki ceni! Ceniki franko!
„TRISUNA“ P. SATJEL, LJUBLJANA, Mariborska 4
Podružnica: Maribor, Aleksandrova cesta 26

Štev. 272/1

Razpis

Občina Sv. Vid pri Grobelnem razpisuje službo
organista

za cerkev sv. Vida. Prednost imajo tisti, ki bi
mogli vršiti poleg organistove službe tudi kako
službo pri občini. Plača po dogovoru. — Pravilno
kolokovane prošnje je nasloviti na cerkveni konk.
odbor Sv. Vid, kjer se dobe potrebne pismene
ali ustne informacije. — Rok za vlaganje prošnje
je trideset dni od dneva razpisa.

Občina Sv. Vid pri Grobelnem, 8. julija 1938.

Prodamo
Cvetlični med
domač, zdravilni, nudi
najceneje J. Menart —
Domžale. (1)

MALINOVEC

pristen, naraven, s čistim
sladkorjem vkuhan - se
dobi na malo in veliko v
lekarni dr. G. PICCOLI,
Ljubljana, nasproti »Ne-
botičnika«.

VINA

prvovrstna po najugodnej-
ših cenah kupite pri
Centralni vinarni
v Ljubljani.
TELEFON ŠTEV. 25-73

Štefličnik iz jekla — rje
proste, kromirane, želez-
ne, vseh velikosti, brzo-
parilnice, gnojne, črpalke,
vrtno ograje po najnižjih
cenah pri

Ciril Podražaj
Is 84, 147 pri Ljubljani.

Marmelade in želeji
10 MINUTAH
Opekta
Navaden zavojček za približno
4 kg marmelade, cena Din 4.-

Štev. 971/1938.

Razpis

Občina Kog, p. Sv. Boltenk pri Središču, okraj
Ptuj, razpisuje pragmatično mesto

obč. tajnika-pripravnika

Pravilno kolokovane prošnje, opremljene s li-
stinami po čl. 7 in 8 uredbe o občinskih usluž-
bencih, »Službeni list« kraljeve banske uprave
dravske banovine z dne 29. julija 1936, je vložiti
v 30 dneh po objavi tega razpisa v »Sleženem
listu« pri tej upravi.

Natančnejše informacije dobe reflektanti pri
županu.

Uprava občine Kog, dne 7. julija 1938.

Širite katoliško časopisje!

Najpreciznejša
ura sedanjosti

CHRONOMETRE
ELECTION

KOLESA
v prvovrstni izdelavi, solidni okvirji,
zunanje lotani, z obojkami, pon-
klani ali kromirani znamke AXO,
kupite ugodno pri

H. SUTTNER - Ljubljana - Aleksandrova c. 6

Zahtevajte brezplačen cenik! Ugodni plačilni pogoji!

Lastniki srečk!

Iščemo one srečneže, ki so že zaželi glavne ali večje
dobitke, česar pa še ne vedo. — Lastniki srečk vojne
škode, Rdečega križa, tobačnih srečk, javite nemudoma
vse svoje srečke s serijami in številkami — na naslov:

»NOVICE O SREČKAH« - Maribor, Cankarjeva ulica št. 14

Za vlaganje

kis, špirit, žganje, rum pri

Jakob Perhavec
MARIBOR, Gosposka ulica 9
Telefon 25-80

Štev. 1470/2.

Razglas licitacije

Občina Koroška Bela razpisuje za oddajo gradbenih del za gradnjo
šole na Koroški Beli

II. javno pismo ponudbeno licitacijo

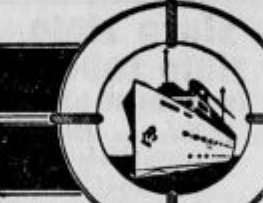
na dan 16. julija 1938 ob 10 dopoldne v občinskem uradu na Koroški Beli.
Ponudbe naj se glase v obliki popusta v odstotkih (tudi z besedami),
na odobreni uradni proračun, ki znaša:

- za 1. skupino del (težaška, betonska, zidarska,
zemeljska, železobetonska in krovna dela) . . . Din 804.865,09
- za 2. skupino del (tesarska dela) Din 87.006,60

Predpisana kavecija znaša: 1. za domače ponudnike 5 odstotkov;
2. za inozemske ponudnike 10 odstotkov od proračunskega zneska.

Podrobnosti razpisa so razvidne iz razglasa o licitaciji na razglasni
deski tehničnega oddelka kraljevske banske uprave, okrajnega glavarstva
v Kranju in v Radovljici in na občini Koroška Bela.

Občina Koroška Bela, dne 4. julija 1938.

JADRANSKA
PLOVIDBA D.D.

SUSAU

Hitra parobrodna služba iz Benetk in
Sušaka za Dalmacijo. Odhod iz Sušaka v nedeljo, ponedeljek,
torek, četrtek in petek ob 17. uri. • Turistične proge iz
Sušaka (in Trsta) za Grško po zmernih paušalnih cenah. •
Dnevna večkratna zveza za vsa kopališča in letovišča jugo-
slovske obale. • Prospekte in pojasnila daje direkcija na
Sušaku in vsi uradi Putnika ter društva »Wagons-Lits/Cook«.

Konči Ahačiči: Trije tički

Nato so si otroci Taciko razdelili

in jo pojedli. Joj! Kako so jo grizli v glavo, v roki,
nogi, v trebušček in sploh v vse! Potem so si pa
še oblizali usta in čokoladne prstke. — Vse to
gleda dušica Taci. Gleda in vidi, da je sladko-
snežnost grda in sklence, da se bo poboljšala, čim
se vrne k manici. Potem pa odleti dušica Taci
daleč v širni svet.

TRETJE POGAVJE: Macine muke

Od Tacike stopi Sanjček k speči muci.

Drobni palček položi na Maco svoji roki, zamaha
z njimi skrivnostno po zraku in spregovori: »Maca
Maca, zametasta ti je taca! Ves dan bi na peči
predla, kar brez dela vse pojedla. Mišk pa ne da
bi lovila! Zdaj se boš pa pokorila! Miške bodo te
podile, te mučile in ubile.« Tako govori možiček
Sanjček in iz Mace vzleti dušica in se spremeni v
bika-muco.

Stefan Zeromski:

11

Zvesta reka

»Ti! Kako si drzneš! Da mi takoj odprediš!
»Nočem odprediti. Odpredite sami.«
»In zakaj nam nočeš odprediti vrat, dragec?«
je vprašal major s sladkim glasom.
»Zato, ker ni moja stvar, da bi šel tja.«
»Kako to?«
»To je soba gospoda...«
»Kakšnega gospoda?«
»Pokojnega gospoda, Bog se namili njegove
duše... če hočete, pojdite sami, jaz pa ne grem.«
»Zakaj?«
»Ker pokojni gospod ne marajo, da bi ho-
tel kdo tja noter in kalil mir,« je zamrmral
kuhar.
»Kaj čvekaš, tepec stari?«
»Resnico govorim.«
»Kaj je to? Zakaj noče iti v sobo?« Je vpra-
šal major gospodično Brynicko.
»Govori resnico,« je odgovorila nehote.
»Kako to?«
»V teh sobanah stanuje še pokojni brat go-
spoda Rudeckega, Dominik, ki je že davno umrl.
Častniki so se zahoteli, in major je vpra-
šal:

»Pa ste morda videli, kako stannje tam po-
kojnik?«
»Videla ali ne, ampak slišala sem, kako go-
spodarji po svojih sobah, hodi, razbija in vali
sode.«
Častniki so se spogledali, si namignili z očmi,
češ za tem grmom tiči zajec. In eden od njih
je sunil Sepana Podkurko, češ naj gre naprej
in sveti z leščerbo. Toda kuhar se mu je iz-
maknil in prosil:
»Pojdite, svetla gospoda, sami.«
»Molči in — naprej!«
»Vi ste prišli in boste odšli, jaz pa moram
ostati tukaj z njim.«

»S kom, tele?«
»Z gospodom, z Dominikom.«
»Mar si koga poznal?«
»Seveda sem ga poznal, saj je moj gospod.«
»Saj ni več živ!«
»Nisem tako neumen, da bi delal proti nje-
govi volji.«

Obrnili so ključ v ključavnici in odprli
vrata velikega salona, ki so komaj odnehala s
škripanjem in pokanjem zlepljenega pokosta.
Iz sobane je puhnila vlaga in hlad praznine.
Nekdo je dvignil leščerbo in posvetil v dvo-
rano: častniki so ugledali redom stoječo sode,
nakovane z obroči, kadi, vedra, brente in ba-
rika. Stara pajčevina, na kateri se je nabralo
kar na debelo prahu, se je predla po njih. Tla
so bila povosčena in so se bleščala. Na steni
je visela slika moža, z ostrimi, toda lepimi
potezami in zlobnim nasmehom. Razen te slike ni
bilo v salonu ničesar več — niti pohištva, niti
posode. Le sodi so se vrstili v redu in vzbujali
v gledalcu čustvo zapuščenosti in strahote.
Častniki so stopali od sode do sode, gledali in
svetili z leščerbami, če se morda ne skriva tu-
kaj vstaš. Toda temeljita preiskava jih je pre-
pričala, da so vse kadi prazne. Potem so odprli
še vrata, ki so vodila iz salona v sobo, kjer je
stanoval in si končal življenje Dominik Ru-
decki. Pred očmi tujih prihajalcev se je pojavila
še neprijetnejša slika: dolga in prazna soba s
spuščenimi zavesami, tu in tam je stalo nekaj
pletenih stolov. Tla so bila nastlana z raztrga-
nimi papirji. Ščepana so le s silo pritirali v
sobo; pred seboj so ga suvali, da jim je svetil;
po vsem telesu se je tresel, križal in stiskal po
kotih. Častniki so natančno preiskali pod, stene,
okna in vrata, in ko so se prepričali, da soba
nima skrivališča, ne tajnih vrat, so se vrnili
nazaj. Sobane so jih neprijetno dirnile. Zna-
jih je spreletela. Človek ne bi trdil, da so se
česa bali, vendar pa jih je obhajal neprijeten,
zlohoten nemir. Tako se jim je zazdelo resnič-
no, kot bi nekdo pričakoval goste v te sobane,

ki so bile že dolgo vrsto let čvrsto zaklenjene,
in jih sprejemal med štirimi stenami s strašno
zaničljivim dostojanstvom. Častniki so odhajali
počasi iz velikega salona, da ne bi pokazali
strahu, nato so odnesli še leščerbe in vrata zo-
pet zaklenili. Tedaj so občutili vsi, da je »ona
stran« resnično neprijetna in uvideli, da je tam
nemogoče stanovati.

Tem bolj skrbno so pričeli zato preiskovati
obljudene sobe; vse so prebrskali, premetali,
preobrnili, pa niso našli ničesar sumljivega. Po-
sebnost natančno so pregledovali sobo gospodične
Salomeje. Pohištva ni bilo mnogo v nji, zato so
pa vojaki z dvojno brižnostjo pregledali po-
steljo in raziskali divan. Preostajala jim je še
kuhinja in jedilna shramba, ker niso mogli v
sobi ničesar najti. Kar opazi eden izmed voja-
kov, ki so preiskovali spalnico, krvave sledove
na spodnjem koncu žimnice. In javi to povelj-
niku ter njegovim spremljevalcem. Predstoj-
niku se zberejo v spalnici in začno skrbno pre-
gledovati žimnico. Gospodična Brynicka je sta-
la pri svoji postelji med častniki, ki so se ji
smejali in jo gledali surovo in brezobzirno. Na
majorjevo vprašanje, kaj pomeni kri na žim-
nici, je molčala. V obraz je bila blela in oči
je upirala v tla. V stisnjenih ustnicah, košatih
krasnih obrvih in povešenih trepalnicah je bilo
toliko odbijajočega ponosa in ravnodušnosti, da
je le še bolj podžigalo vojake k maščevanju.

»Kaj pomenijo ti krvni sledovi?« je silil
major.

Molčala je.
»Kako pride kri sem na žimnico?«
Molčala je.
»Ali nam poveste, kaj to pomeni?«
Molčala je.
»Kaj je to?« se zadere eden izmed častni-
kov in brne okrvavljeno žimnico pred njo.
»To je krvavi madež,« je odgovorila mirno.
»Čigava kri?«
»Moj!«
Ko je izgovorila to mučniško pa junaško
besedo in je imela toliko moči, da je žrtvovala

vsem moškim, ki so stali v orožju pred njo,
največjo deviško žrtv, jo je obilil ogenj in je
vzplapolala vsa kri, ki se je pretakala po nje-
nih žilah. Zdelo se je, da jo bo kri zalila in jo
zadušila sramota. Častniki so zamrmrali, se po-
smihali, skomolcevali in si šepetali neduhovite
opazke. Gospodična Salomeja se je umirila. S
potrpljenjem je poslušala polglasno posmeho-
vanje in porogljivo pokašljevanje. Hipoma pa
je dvignila oči in objela vse s pogledom ne-
skončnega preziranj. V tem pogledu se je od-
ražala samozavest na misel, da je med vsemi
navzočimi edino ona, ona — zasmehovana žen-
ska — pravi častnik. Stari major, oče številne
družine, odraslih hčera, ki je živel že dolgo na
Poljskem, se je začel čohati po zaliscih in dejal
nekaj svojim podrejenim. Podčastniku pa, ki
je preiskoval sobo, je ukazal:

»No, išči v drugih sobah. Izgubi se! Tu ni
nič posebnega.«

In odšli so v sosednjo sobo. Častniki so po-
legli nato v oblekah po kanapeju, divanu, ostali
pa po preprogi na tleh — in pričeli piti iz
svojih čutaric.

V drugem krilu dvorca pa se je nadaljevala
preiskava po kuhinji, shrambah in drvarnicah.
Naposled je prišel podčastnik in javil, da v
dvorcu niso našli ničesar sumljivega. V jedil-
ni shrambi niso našli ne koščka kruha in ne pe-
ščiče moke. Častniki so preklinjali in stokali.

Gospodična Salomeja je ostala sama v so-
bici in se zatopila v globoke misli. Poleg nje
je gorela na mizi leščerba in razsvetljevala
njen obraz in stas. Častniki, ki so se zbrali v
salonu, so se zagledali v gospodično Mijo in kar
niso mogli obrniti oči od nje. Suh, koščen, pla-
volas častnik z dolgimi brki, ki je ležal na
preprogi, je drgnil z nogo svojega tovariša in
vzdihnil:

»To je dekle!«
»Krasna,« mu je odgovoril oni.
»Prekrasna,« se je oglašil tretji, ne da bi
ga kdo vprašal.